

Bábolnai Százszorszép Óvoda és Bölcsőde

(cím: 2943 Bábolna, Erzsébet út 2.)

OM azonosító: 031765

Pedagógiai Program

SZÁZSZORSZÉP ÓVODA HELYI PROGRAMJA

8. sz. módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt változat

2025.

<p>Intézmény OM - azonosítója:</p>	<p>Készítette:</p> <p>.....</p> <p>főigazgató P.H</p> <p><i>az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával</i></p>
<p align="center">Legitimációs eljárás</p>	
<p>Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a <u>Szülői Szervezet megismerte</u> és támogatja annak megvalósítását.</p> <p>.....</p> <p align="center">Szülői Szervezet elnöke Továbbá</p> <p>A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a <u>tájékoztatást megkapták</u></p> <p>.....</p> <p align="center">Nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében</p>	
<p><i>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja által felhatalmazva, a Bábolnai Százszorszép Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját a fenntartó a ...../2025. (.....) KKB. számú határozatával jóváhagyta.</i></p> <p>.....</p> <p align="center">A fenntartó képviselőjében P.H.</p>	
<p>A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.ovoda.babolna.hu</p>	<p>Érvényes és hatályos: A kihirdetés napjától 2025.11.26-tól visszavonásig</p>
<p>Verziószám: 8/2025.</p>	<p>Készült: 3.eredeti példányban</p> <p>Iktatószám: 90-3/2025</p>

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 419/2024.(XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Bábolna Város Önkormányzatának hatályos Köznevelési Koncepciója
- A Bábolnai Százszorszép Óvoda és Bölcsőde nevelőtestületi határozatai

Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Bábolnai Százszorszép Óvoda és Bölcsőde

Az intézmény OM azonosítója: 031765

Székhelye: Bábolna, Erzsébet út. 2.

Elérhetőségei: telefon: 34/ 369 – 030

e-mail cím: ovoda@babolna.hu

Az intézmény működési területe: Bábolna Város közigazgatási területe

Az intézmény típusa: Többcélú intézmény, óvoda-bölcsőde

Alaptevékenység szerinti szakfeladatok:

091110 - Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 - Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 - Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 - Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben

104030 – Gyermekek napközbeni ellátása családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet

104031- Gyermekek bölcsődében és minibölcsődében történő ellátása

104035- Gyermekekétkeztetés bölcsődében

Az óvoda alapító okiratának száma: 2/2024

Alaptevékenysége:

- Az óvoda a gyermek 3 éves kortól a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény
- Óvodai fejlesztő program szervezése
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
- 3 év alatti gyermekek bölcsődei ellátása

Az óvoda befogadóképessége: 150 fő

Óvodai csoportok száma: 6

Az intézmény fenntartója: Bábolna Város Önkormányzata

2943 Bábolna, Jókai Mór út 12.

Tel: 34/568-00

1. Bevezető

Köszöntő

Szeretettel köszöntöm a Pedagógiai Programunk iránt érdeklődőket.

Programunk a 137/1996. (VIII. 28.) Kormányrendeletben megjelent "Óvodai nevelés országos alapprogramja" című, alapelveket tartalmazó dokumentum alapján készült.

Nevelőtestületünk e *programot Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel”* elnevezésű alternatív program alapján készítette el, mely 1999. szeptember 1-től van érvényben.

A program bevezetése óta eltelt több mint 20 év, mely az idők során, a mindennapok gyakorlatában bizonyította működőképességét.

Idő közben – a húsz év tapasztalatát, a törvényi előírásokat figyelembe véve – néhány területen módosítottuk programunkat:

2004. évben az 1993. évi LXXIX. Köznevelésről szóló törvény 2003.évi LXI. törvénnyel történő módosítása alapján, **2010.** évben a 255/2009. (XI. 20.) Kormányrendelet előírásai szerint, **2013.** évben a 2011.évi CXCV. nemzeti köznevelési törvény, a 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, valamint a 20/2012. (VIII.31) EMMI rendeletben foglaltak szerint, és **2016.** évben a 326/2013. (VIII.30) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról, **2017.** évben új csoport indítása kapcsán. **2022.-**ben az előző évek okozta pandémia és kihirdetett veszélyhelyzetek miatt történt változások tették szükségessé a módosítást. **2024-**ben az az új közfoglalkoztatotti jogviszony a 2023. évi LII.tv. és kormányrendeletei alapján aktualizáltuk, majd **2025-ben** ismételt törvénymódosítás **(77/2025.(IV.15) Korm. rendelet alapján változott a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete, vagyis az ÓNOAP)** és igazgató személyében történt változás miatt vált szükségessé a módosítás.

Jelen formája a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt 8. sz. változat.

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk, és megalapozzuk azokat a képességekkel, melyekre szükségük lesz az iskolába történő sikeres beilleszkedésük és a tanulás során, valamint a gyorsan változó világunkban.

Bábolna, 2025. 11. 17.

Müller Anita
főigazgató

1. Helyzetkép az óvodánkról

Intézményünk Bábolna város ősi magjában, szép természeti környezetben található.

Óvodánkat a 1950-ben az akkori Bábolna pusztán alapították egy csoporttal. Az óvoda 1975. évig 2 csoporttal üzemelt.

Az 1970-es években a település rohamos fejlődése folytán az óvoda befogadóképessége már kicsinek bizonyult. A Mezőgazdasági Kombinát 1976-ban új kétszintes épületet épített, melyben 4 csoportszoba és 3 bölcsődei csoport került kialakításra, majd a kisóvoda 1981. évi bővítésével óvodánk 8 csoportossá bővült.

Azóta intézményünk 2 épületben látja el a gyermekek nevelését. A régebbi épületben 4 csoportszoba és tálalókonyha található. Az újabb emeletes épületben szintén négy csoportszoba, valamint gazdasági egységek, a tornaszoba és a bölcsődei csoport működik.

Óvodánk 2003-ig 8 csoporttal üzemelt. Sajnos a Bábolna RT. felszámolása folytán a gyermeklétszám is rohamosan csökkent, így szükség volt csoportok megszüntetésére.

2005-től már csak 5 óvodai csoportban (3 vegyes, 2 homogén életkorú) 125 férőhelyen és egy bölcsődei csoportban 12 férőhelyen neveltük a gyermekeket. A kisóvoda épületében megüresedett 2 csoportszobában 2004. évben logopédiai foglalkoztatót, 2006. évben fejlesztő pedagógiai termet alakítottunk ki, melyet Aires terápiás eszközökkel is felszereltünk.

Hosszú éveken át saját konyhánk látta el a gyermekek étkeztetését, de 2013-ban a fenntartó megszüntette azt. Ettől kezdődően az Önkormányzat főzőkonyhájából szállítják óvodánkba az ételt.

Intézményünk jó tárgyi feltételekkel rendelkezik, minden igényt kielégítő, korszerű, felújított épületben, esztétikus környezetben neveljük gyermekeinket. Óvodánkban a gyermekek mozgásfejlesztésére torna szoba áll rendelkezésre, jól felszerelt udvarainkon sokféle mozgásfejlesztő eszköz biztosítja a gyermekek mozgásigényének kielégítését.

Intézményünkben a nevelőmunkát felsőfokú végzettségű óvodapedagógusok végzik, többségük már Pedagógus II. minősítéssel, szakképzett gondozónők segítségével.

2017-ben a Fenntartó a TOP-1.4.1-15 számú pályázaton 60,00 millió Ft. összegű támogatást nyert, melynek keretében újra megnyitottunk egy csoportot, mert az utóbbi években rohamosan megnőtt gyermeklétszám miatt a meglévő 5 csoport túlterheltté vált.

Érzelmi kötődésen alapuló programunk többéves gyakorlati tapasztalatra, valamint a gyermek tevékenységére, az óvodapedagógus humánumára és gyermekszeretetére épít.

Programunk tartalmában fő hangsúlyt kap a játékra épülő komplex személyiségfejlesztés, játékos tanulás, magatartás- és viselkedéskultúra megalapozása.

A jogszabály adta lehetőségével élve más településekről érkező gyermekek felvételét is ellátjuk, amit elsősorban a szülők munkahely választása indokol.

Bízunk abban, hogy gyermekeink számára az óvodai életük teljes egészét átható tevékenységeken keresztül szép emlékeket, az iskolakezdéshez elengedhetetlenül szükséges készség és képességeket, további életükhöz pedig használható útravalókat tudunk adni.

1. 2. Az óvoda személyi feltétele

Álláshelyeink száma: 24

<i>Munkakör</i>	<i>Jelenleg (fő)</i>
<i>Pedagógiai képesítéssel rendelkező, főállású óvónők száma</i>	13
<i>Nevelő oktató munkát segítő dajka</i>	6
<i>Pedagógiai asszisztens</i>	1
<i>Óvodatitkár</i>	1
<i>Konyhai kisegítő</i>	1
<i>Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak száma: karbantartó, takarító</i>	2

Óvónőink rendszeresen vesznek részt érdeklődésüknek, valamint a helyi program által megkívánt továbbképzési formákon, amely ismereteket napi munkájukban felhasználnak. Ezek a továbbképzések lehetővé teszik a módszertani megújulásra való képességük fejlesztését. A nevelési célok és feladatok tekintetében óvónőink és gondozónőink egységes álláspontot képviselnek.

Óvónőinkre jellemző az optimizmus, a gyermekszeretet, az innovációs készség, valamint az óvodakép közös értékeinek megőrzése. A gyermekcsoportok életét két óvónő irányítja, a gondozónő segítségével. Évek óta együtt dolgozó óvónői párpaink, gondozónői segítséggel összehangoltan tervezik meg a gyermekek életével kapcsolatos teendőket. Az óvodapedagógusok elfogadó, segítő támogató attitűdje mintát jelent a gyermek számára. A magas átfedési idő segíti a mikro csoportokban történő tevékenységek szervezését.

Migráns gyermekek felvétele esetén óvónőink megteremtik a lehetőséget arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Programunkkal olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik nyugodtak, tele vannak élményekkel, erősen kötődnek a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez, észreveszik környezetük esztétikai szépségeit. Nevelőmunkánk során alakuljon ki bennük az óvoda tartás, legyenek önállóak, kiegyensúlyozottak. Váljanak érzelmeiben gazdag, a szépre, s jóra fogékony emberekké.

Pedagógusképünket a következőkben fogalmazzuk meg:

- Óvodapedagógusaink a pedagógiai programunknak megfelelően végezzék munkájukat, annak megfelelően válasszák meg nevelési módszereiket, törekedjenek tervező és gyakorlati munkájukban a minőségi munkavégzésre.
- Az óvodapedagógus egész napi tevékenysége, viselkedése legyen a gyermek számára követendő példa.
- Fokozottan ügyeljenek a gyermek / testi, szellemi, lelki/ szükségleteinek kielégítésére, gondoskodjanak testi épségük megóvásáról.
- Ismertessék meg a csoportjukba tartozó gyermekekkel a közösségi együttélés megfelelő szabályait, a megfelelő viselkedési normákat, az udvariasság főbb kritériumait.
- A pedagógus etika szabályainak betartására törekedjenek óvodán belül és kívül.
- Jó problémamegoldó képességgel rendelkezzenek, alkalmazzák a differenciált fejlesztés módszerét a mindennapi munkájukban.
- Tolerálják a másságot, a gyermeket fogadják el olyannak amilyen, szeressék őt hibáival együtt is.
- Igényük legyen a folyamatos önképzésre, szívesen vegyenek részt továbbképzéseken.
- Tiszteljék a gyermeket, tartsák tiszteletben a gyermekek és a szülők jogait.
- Kísérjék figyelemmel a csoportjukba tartozó gyermekek fejlődését, erről folyamatosan adjanak tájékoztatást a gyermekek szüleinek.
- A szülőkkel jól működő partnerkapcsolatot alakítsanak ki.
- A gyermek fejlődését szolgáló módszereket, értékeket, normákat kollégáik felé és a szülők felé is közvetítsék.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja a hozzánk járó gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Új és kiemelt irányultságok – Tartalmi megújító és szabadon választható képzési tartalmak

- az óvodapedagógusi munkát meghatározó központi szabályozó: az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja;
- iskolára készítő – a sikeres óvoda-iskola átmenet, az iskolaérettségi kritériumainak tartalma;
- élményorientált mozgásfejlesztés;
- fenntarthatóságra nevelés;
- ének, zene, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka;
- szemléletváltás a család-óvoda kapcsolatában;
- a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó továbbképzési kötelezettség, melynek érintettjei a pedagógiai munkát segítők is lehetnek;
- a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzése, ellátása;
- a gyermekek önértékelési és önérvényesítési képességeinek fejlesztése;
- a pedagógusok – különös hangsúlyt helyezve a kompetencia és teljesítmény alapú teljesítményértékelés szereplőire (igazgató, igazgatóhelyettes, szakmai munkaközösség vezető) értékelési/önértékelési kompetenciáinak fejlesztése;
- az oviKRÉTA tanulmányi rendszer alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges informatikai kompetencia birtoklása;
- a nevelő-fejlesztő munkát közvetlenül segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák pedagógiai kompetenciáinak megerősítése, bővítése – különös hangsúlyt helyezve az általuk biztosított felügyelet eredményes és hatékony ellátására – szervezett belső, valamint külső továbbképzések által;
- a mentori/segitői intézményi erőforrások folyamatos fejlesztése: a gyakornok és az újonnan belépő kollégák mentorálása és szükség szerinti megsegítése.

1. 3. Az óvoda dologi, tárgyi feltételei

Óvodánk két épületből áll. A régi része 1950-ben épült, majd 1981-ben két csoporttal bővült. Alapterülete: 331 négyzetméter. Az újabb emeletes épület 1976 óta működik. Alapterülete: 1069 négyzetméter. A gyermekcsoportok alapterülete: 40-60 négyzetméter. Az épületek gázfűtésesek, neonvilágításúak. Vízfűtésesek, csatornahálózatunk a városi hálózatra csatlakozik. Tárgyi felszereltségünk minőségileg és mennyiségileg is megfelelő, jól szolgálja a sokoldalú nevelőmunka megvalósítását.

Az elmúlt évek nagyobb felújításai:

- Kicseréltük a csoportszobáink, gyermeköltözőink teljes bútorzatát
- Kicseréltük a régi radiátorokat
- Nyílászárókat cseréltünk
- Elvégeztük az épületek külső szigetelését
- Belső felújításokat végeztünk: felnőtt öltözőkben a gyermekmosdókban, folyosón, lépcsőházban, tálalókonyhán.

- Az udvar kerítésének cseréje
- Az udvaron KRESSZ park és pancsoló került kialakításra.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletben foglalt eszközkészlettel intézményünk rendelkezik.

A csoportszobákon kívül az alábbi helyiségekkel rendelkezünk:

- logopédiai foglalkoztató- és fejlesztő pedagógiai terem
- tornaszoba
- zeneszoba
- „csendes” szoba
- igazgatói iroda
- nevelői szoba
- óvodatitkári iroda
- tálalókonyha, raktárhelyiségek
- öltözők, mosdóhelyiségek
- védőnői szoba
- szertárak, folyosók, lépcsőház, kazánház

Az óvoda eszközkészletének gyarapításához nagymértékben hozzájárulnak az óvónők és dajkák által készített játékok, bábok, dekorációk, valamint a pályázati lehetőségek.

A bölcsőde az óvodával egy épületben működik, gazdálkodási szempontból az óvodához tartozik, szakmailag önálló intézmény.

A megfelelő tárgyi feltételek kialakításával az a célunk, hogy azok a lehető legjobban szolgálják a gyermekek nevelését, fejlesztését. A mindennapi tevékenységekhez szükséges tárgyi eszközök a nap bármely szakában, a gyermek számára hozzáférhető módon, - a biztonságos használatra ügyelve – vannak elhelyezve. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodának minden szobája, öltözője, mosdója, konyhája, tiszta, gondozott, esztétikus legyen. Az óvónő-szülő beszélgetésekhez, melyben a gyermek fejlődésével, viselkedésével kapcsolatos dolgokat vitatják meg, megfelelően elkülönített, nyugodt környezetet biztosítunk.

1. 4. A programunk alapelve, gyermekképünk, óvodaképünk

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermeknek. A gyermek fejlettségi szintje szerint, biztosítja a differenciált fejlődés lehetőségét.

Kiindulási pontjaink

- Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembe vételével nevelhető, fejleszthető, fontos számunkra, hogy önmagához képest fejlődjön, nevelik, fejlesztik a társkapcsolatok, valamint az óvoda összes dolgozója.
- A felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy "Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre"
- Minden gyermek legyen tisztában értékeivel, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

A gyermek egyenlő hozzáférési jogának biztosítása:

- Az inkluzív, befogadó nevelés. Minden gyermeket megilleti az egyenlő hozzáférés joga, intézményünk biztosítja a HHH (halmozottan hátrányos helyzetű), a HH (halmozottan hátrányos) értelmi és testi fogyatékos és migráns gyermek ellátását.
- A különböző tevékenységekben biztosítjuk a gyermek egyenlő hozzáférési jogát, egyéni adottságainak megfelelően.
- Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelésének biztosítása és egyéni fejlesztés megvalósítása.
- Óvodánk nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának, társadalmi, nemi és egyéb értelemben sem.
- Alapfeladatunk – az óvodai nevelés kulcsszereplőiként – mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez!

Gyermekeképünk

A gyermek, fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, környezeti hatások együttesen alakítják. Figyelembe vesszük az egyéni adottságait, biztosítjuk számára az egyenlő hozzáférést. Személyiségének kibontakozásában nagy szerepe van az élményeknek, mesének, zenének és az alkotó tevékenységeknek.

Óvodaképünk

- Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit. Megteremtjük a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítését, a differenciálás megvalósításával az egész óvodai élet területén. Közvetetten segítjük a

gyermek iskolai közösségbe történő beilleszkedését.

- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Az óvodai nevelés gondoskodik a gyermek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítéséről, nagy hangsúlyt fektetve a szabad játékra
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések igazodnak a gyermek személyiségéhez.
- Biztosítjuk a más nemzethez (migráns), etnikumhoz tartozó gyermek befogadását, önazonosságuk megőrzését, ápolását.

2. A programunk globális célrendszere

2.1. Alapvető céljaink

- Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése. Komplex élmények biztosításával, erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermekek és a művészetek között.

2.2. Általános nevelési feladataink

- Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai, és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.
- Anyanyelvi – értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő értelmi – mozgássérült, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése szükség esetén megfelelő szakember segítségével

Az erkölcsi - szociális érzelmek alakítása:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése.
- Olyan óvodai élet szervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a szimbólumok, jelek erősítsenek meg olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az

együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlensége,

- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását,
- A gyermek-gyermek, óvónő-gyermek, gondozónő-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önértékelést, önértekelést. A gyermek legyen képes a környezetében lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.
- Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés, különbözőségek elfogadására nevelés. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, tegye lehetővé, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.
- Óvodai életünk szervezése segíti a gyermek szokás – és normarendszerének megalapozását (elvárásainkat a szülők felé is közvetítjük).

Esztétikai érzelmek alakítása:

- Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi - és társadalmi környezetben egyaránt
- A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, s ezáltal a gyermekekben erősödjön az élmény befogadó képesség. Képesek legyenek a tárgyi-, emberi-, természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének

Az intellektuális érzelmek alakítása:

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását, segítse a szülőföldhöz való kötődést.
- A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze az értelmi képességeket, az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, különös tekintettel a kreativitásra

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását

- A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét. Az óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése

modell értékű legyenek az óvodás számára

- Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközök segítségével szabadon kifejezhessék

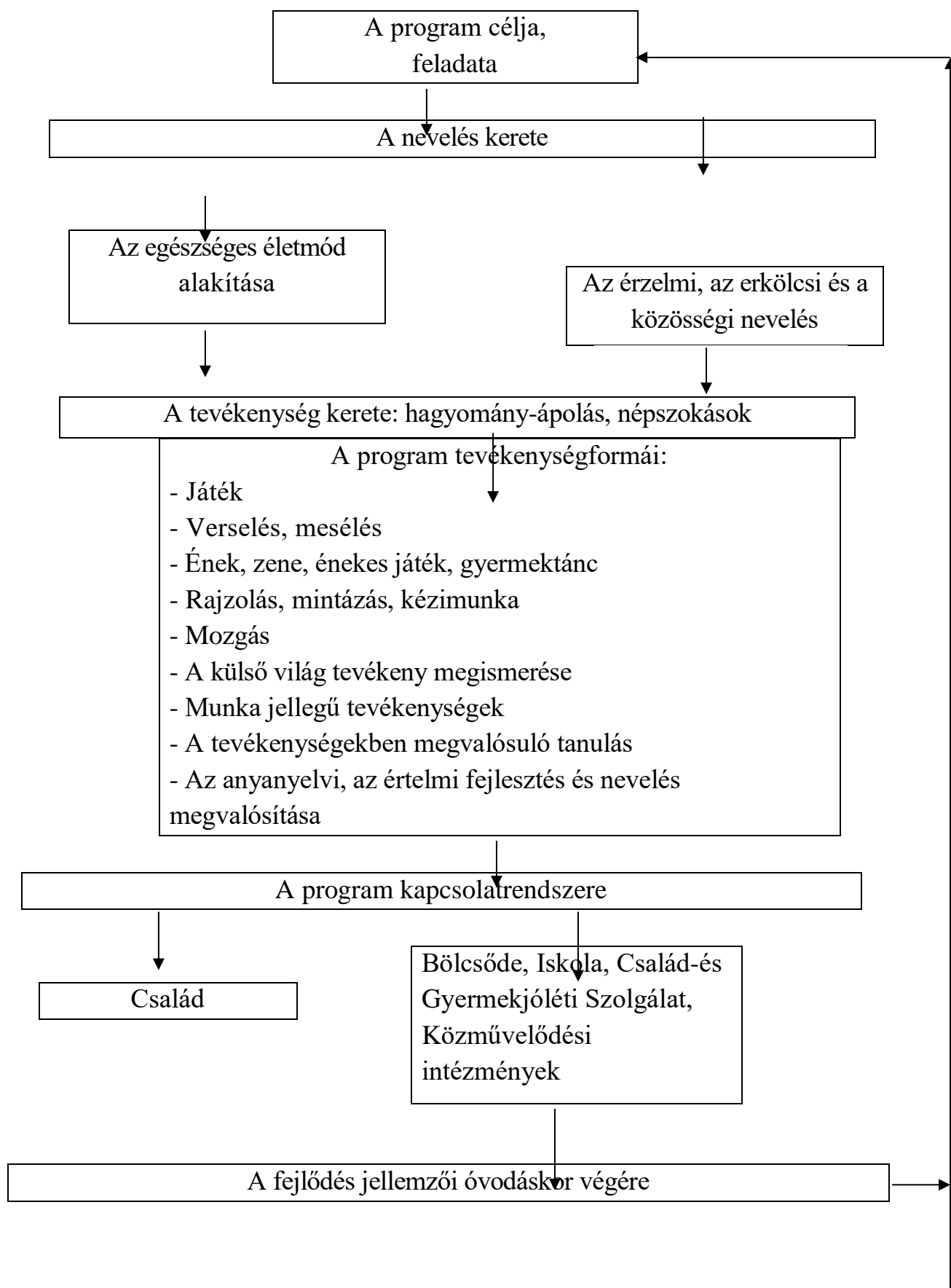
Anyanyelvi nevelés

- Az anyanyelvi nevelés megvalósítása az egész óvodai élet keretében történik.
- Törekszünk a gyermek kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermeki kérdések támogatására, a válaszok igénylésére.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységek szervezése.

Személyiségünk integráns része, identitástudatunk alapja anyanyelvünk. A megismerési folyamatok, a gondozás fejlődése nem képzelhető el nyelvi fejlődés nélkül, amelynek minőségét, ütemét óvodáskorban elsősorban a környezet beszédkultúrája határozza meg. Az óvodába érkező gyermekek szókincse, beszédfejllettsége híven tükrözi a családi ház mintáit és kezdetben jelentős különbségeket mutat gyermek és gyermek között. A gyermek beszédkedvről, szókincséről, artikulációjának tisztaságáról és a család beszédmodelljéről már az óvodáskor elején pontos képet kell alkotnunk, hogy e fontos nevelési terület feladatait, az egyéni fejlesztés lépéseit mielőbb meg tudjuk határozni. Legfontosabb nevelési tényező az óvónő és minden más óvodai dolgozó mintaszerű beszéde. Beszélni és beszéltetni, egymásra őszintén figyelni, a szavak nélküli közlések megfejtésére rávezetni, a nyelv szépségét játékoságát, humorát észrevetni, nyelvi közösségünk összetartozását megéreztetni, ezek jelentik tudatos anyanyelvi nevelőmunkánk lényegét. Tudatosulni kell bennünk, óvónőkben is, hogy az anyanyelvi nevelés a hazafiasság-tudat, magyarságtudat kialakításának leghatékonyabb eszköze a személyes- és szociális azonosságtudat alapja. Nyelvünk, mely "észjárásunkat" is meghatározza (Karácsony Sándor) kulturális érték, melyre büszkének kell lennünk, s ápolni, fejleszteni kell az ismereteinket.

Különös gonddal ügyelünk arra, hogy a hozzánk érkező gyermekek a szép, kulturált, udvarias beszéd legfontosabb elemeit, szabályait megismerjék. Arra törekszünk, hogy a gyermek-gyermek és a felnőtt-gyermek kapcsolatban gátlások nélkül jelenjen meg az odaillő verbális és non-verbális kommunikáció, a tevékenységnek, a szerepnek megfelelő beszéd. A szókincsbővítés értelmezéssel, megértéssel járjon együtt, és a számos anyanyelvet fejlesztő játék szervesen épüljön be a mindennapok tevékenységeibe.

2. 3. Programunk rendszerábrája

2.4 A nevelés kerete

2. 4. 1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

Célja: Az intézményben eltöltött idő alatt a gyermekek testi –lelki-szellemi fejlődésének elősegítése. A gyermekek egészséges életviteligényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése. Munkánk eredményeként, a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását érjük el.

a) Egészséges táplálkozás

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Ezért figyelemmel kísérjük a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, lehetőleg a folyamatosság módszerével élünk. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A szülők segítségével megismerjük ezeket, és kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzük, de nem kényszerítjük, a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A táplálkozásnak kiemelt szerepe van az egészség megőrzésében, a betegségek megelőzésében, ezért az egészséges táplálkozási szokásokat minél fiatalabb korban kell kialakítani. A gyermek az étkezési szokásait a családban sajátítja el, ezek különbözőek lehetnek.

Cél:

Az óvodai csoportok alakítsák ki saját szokásaikat, erősítsék meg azokat, s ha szükséges diplomatikusan a szülőknek is adjanak tanácsokat, ötleteket. Korszerű, finom ételek, változatos étrend, sokoldalú táplálkozás megvalósítása.

(megfelelő mennyiségű és minőségű fehérje, szénhidrát, zsír, ásványi anyagok, vitaminok).

Az intézményi és családi étkeztetés kiegészítése.

Az ÁNTSZ előírása szerint a főtt ételek só és cukormennyiségének csökkentése.

Alapelv:

➤ Az ételfogyasztás mennyiségében kövessük igényeiket (A gyerekek többnyire tudják, hogy mikor, mire, mennyire van szükségük)

- Minden ételt kóstoljon meg a gyermek
- Fontos a rendszeres étkezés, a táplálkozás ritmusa.
- Étkezés közben törekszünk a testi ápoltságra, a kulturált beszédre, az esztétikum megjelenésére, igyekszünk a pozitív hangulatot megteremteni.
- Az étkezéshez való előkészületekben a gyerekek is részt vesznek, életkori fejlettségüknek megfelelő szinten (önkiszolgálás, naposi feladatok).
- Csak étkezések befejező fogásaként fogyasztunk édességet, süteményt.

Az óvodás korban kialakított táplálkozási szokások és ismeretek nagyon meghatározóak a későbbiekre, sokszor az egész felnőtt életre nézve, hisz befolyásolhatják az életritmus, az ízlésvilág kialakulását is.

Feladataink:

- A helyes táplálkozási szokások kialakítása, megerősítése.
- Figyelünk a megfelelő mennyiségű folyadékfogyasztásra a csoportban, az udvaron is (szénsavas italok kerülése).
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében többször szervezünk gyümölcs- vagy zöldség napot.
- Ügyelünk arra hogy az esztétikus étkezéshez szükséges feltételek, felszerelések meglegyenek, s azokat a gyerekek megfelelően használják.
- A gyerekeket ismertessük meg új ízekkel, italfélékkel, melyek elkészítésében a gyerekek is részt vehetnek (saláta, gyümölcs-tál, tea, préselt italok, turmixok).
- Környezeti projekteknél feldolgozva megismertetjük a gyerekekkel az alapvető élelmiszercsoportokat (fehérje → tej, hús, szénhidrát, vitaminforrás → zöldség, gyümölcs, zsiradék)

Beszélgetünk arról, mi az egészséges étel, ital, miből készülnek az ételek, hogyan készítjük el, mit hol lehet beszerezni, a fogyasztás ajánlott mennyisége.

b) Gyermek gondozása, mindennapos testmozgás

Az óvodai felvétel után anamnézist készítünk a gyermekekről, ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges. A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel: testsúly, testmagasság, láb - kéz, stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását.

A gyermekek gondozásának záloga az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekekhez őszinte, hiteles viselkedéssel közeledünk és tapintatot, elfogadást közvetítünk. Ilyen feltételek mellett ismerhetjük meg a gyermekek igényeit, családból hozott szokásait. A fokozatosság betartásával arra törekszünk, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, így megtanulják a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét. A gondozónők bevonásával megállapodunk a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A rövid ideig tartó, szervezett mikro csoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez. A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat.

Cél:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a test-lelki harmónia kialakítása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) fejlesztése, a mozgás megkedveltetése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra.

A mozgásfejlesztés által a tanulási képességek megalapozása.

Alapelv:

- A tornával és mozgásos játékokkal fejleszteni a gyermekek természetes mozgását, valamint testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordináció)
- Fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése
- Pozitív irányba befolyásolni a mozgás által a gyermek teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítő képességét.
- A mozgásos tevékenységek segítik a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a személyiség akarati tényezőinek alakulását

Feladataink:

- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése
- Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás, egyensúlyfejlesztés
- Mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése
- Laterális dominancia fejlesztése

- Differenciált feladatadással lehetőséget teremteni arra, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeiknek megfelelően hajtsák végre, kellő aktivitást és terhelést biztosítva
- Mindennapos mozgásos tevékenységek szervezése teremben és szabad levegőn egyaránt
- Mozgástevékenységek közben és utána a megfelelő öltözk
- Időjárástól függően ivóvíz és napvédelem biztosítása
- Séták, kirándulások szervezése

c) Testi, lelki egészség, viselkedési függőségek

Az óvodáskor a gyermek mentális életének, lelki fejlődésének egyik legfontosabb szakasza. Ezt az időszakot különböző hatások érhetik, különböző tényezők befolyásolhatják.

Cél:

Már kisgyermekkorban kialakítani azt az igényt, hogy harmóniában éljünk másokkal, önmagunkkal, a környezetünkkel, megpróbáljuk kiküszöbölni, kezelni, azokat a káros hatásokat, melyek körülvesznek bennünket.

Alapelv:

Minden gyermeknek alapvető joga, hogy megfelelő körülmények biztosításával elősegítsük optimális fejlődését, pozitív életérzésének kialakítását. Pozitív énkép kialakításában a jó tulajdonságokat erősítjük.

A lelkileg egészséges gyermek

- Nyitottá válik a világra, tele van önbizalommal
- Alkalmazkodik a különböző helyzetekhez
- Elfogadja a másik személyt, a másság természetes számára
- Társaival türelmes, megértő, szívesen beszélget
- Örömmel segít társainak, óvónőinek
- Vannak barátai, kapcsolatai kiegyensúlyozottak
- Elutasítja a durvaságot
- Mások iránt szeretettel, tisztelettel, megértéssel viselkedik

Feladataink:

- Érzelmi biztonság megteremtése

- Derűs, stressztől mentes légkör folyamatos biztosítása (a kellemetlen zajok, fények, sok ülés korlátozása)
- Folyamatos, rugalmas napirend kialakítása, lehetővé téve a váratlan eseményekhez való igazodást anélkül, hogy sietés, sürgetés, kapkodás válna úrrá
- Tevékenységszükséglet kielégítése
- Differenciált bánásmód
- A kapcsolatokban a kiegyensúlyozottság fenntartása
- Harmonikus személyiség fejlesztése, pozitív énkép kialakítása
- Hagyományok ápolása, ezek érzelmi töltést, biztonságot adnak a gyerekeknek
- Kompenzáljuk azokat a káros hatásokat, melyeket a család helytelen életvitele miatt a gyermek elszenved

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk arra, hogy kiszűrjük a viselkedési függőségre való hajlamot. Ezek jellemző jegyei lehetnek a kisgyereknél:

- Gyorsan változó érzelmek
- Önkontroll hiánya
- Akaratos, agresszív viselkedés
- Negatív érzések nagy aránya
- Látható jelek: pislogás, hajtekerés, ujjszopás, dadogás...)

Fontos, hogy a gyermek ismerje a szabályokat és azokat tartsa be, hisz a következetesség is feltétele a gyermek biztonságának. Ha a kisgyerek tudja, hogy hol vannak a határok, később nem keresi azokat különböző deviáns magatartással, nem válik szenvedélybeteggé (alkohol, dohányzás, drog, számítógép függőség).

d) Bántalmazás, erőszak megelőzés

Cél:

A gyermekek bántalmazásának megelőzése a gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérésével, a szülők szemléletmódjának formálásával, folyamatos szakmai tájékoztatással. A veszélyhelyzetben levő gyermek védelme érdekében a szükséges intézkedések mielőbbi megtétele.

A gyermekbántalmazás deffiníciója a WHO szerint:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása magában foglalja a fizikai és /vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek

egészségének, tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi...”

Alapelv:

A gyermek elleni bántalmazás, erőszak típusainak felismerése, a szülőkkel való bizalmi kapcsolat kialakítása a segítségnyújtás érdekében.

1. Elhanyagolás

Ez többé-kevésbé tartós helyzetre utal – hiányzik a szeretet, elmarad a gondoskodás, táplálás, hiányoznak az élethez, az egészséges fejlődéshez szükséges alapvető feltételek.

- Fizikai elhanyagolás: higiénés feltételek, felügyelet hiánya, védőoltások elhanyagolása, nem megfelelő táplálkozás
- Oktatási-nevelési elhanyagolás: tankötelezettség nem teljesítése (ide tartozik az egy éves óvodai kötelezettség is), sok hiányzás
- Érzelmi elhanyagolás: érzelmi biztonság, állandóság, szeretetkapcsolat hiánya, érzelmi elutasítás stb.

2. Bántalmazás

A családon belüli erőszak testileg és lelkileg is veszélyezteti a gyermek személyiségfejlődését, félelmet kelt és elviselhetetlenné teszi a gyermek számára a családon belüli együttélést (párkapcsolati erőszak, gyermek bántalmazása)

Fizikai bántalmazás:

- Szándékos (megveri)
- Gondatlanságból adódó veszélyeztetés (ételmérgezés, égés, közlekedési sérülés, gyermekülés nélküli utaztatás stb.)
- Szexuális bántalmazás

Érzelmi bántalmazás:

- semmibevétel, elszigetelés
- kigúnyolás, megalázás
- kiabálás
- érzelmi zsarolás
- gyermek-gyermek bántalmazás (lelki terror)

A gyermek bántalmazását jelző tünetek:

- testi: emberi kézre vagy eszközre utaló sérülések, titkolt sérülések, krónikus emésztőszervi problémák, krónikus fejfájás, életkorának nem megfelelő indokolatlan fejletlenség.
- önértékelési zavarok: büntudat, tehetetlenség, hamis én tudat stb.

- társas kapcsolatok zavarai: magányosság, visszahúzódás, bizalomhiány, hiperérzékenység
- viselkedési problémák: önbántalmazás, kedélyingadozás, antiszocialitás, agresszió

Feladataink:

- A gyermekekkel foglalkozó felnőttek példamutató magatartást tanúsítsanak, tartózkodjanak a bántalmazás minden formájától.
- Az óvodapedagógusok a gyerekeket arra nevelik, hogy kerüljék az agresszió minden formáját, törekedjenek a konfliktusok békés úton történő megoldására.
- A szülők segítése, tájékoztatása az Alapszolgáltatási központban ingyenesen igénybe vehető pszichológiai szolgáltatás igénybe vételéről
- A probléma helyzetek tapintatos kezelése a titoktartási kötelezettség megtartásával
- Az óvodapedagógusnak jeleznie kell a Családsegítő szolgáltatnak, ha bármely gyermeknél olyan jeleket fedez fel, vagy olyan esemény jut a tudomására, amely alapján feltehető, hogy a gyermek családon belüli erőszak sértettje. Súlyosabb esetben az illetékes Gyámhivatal vagy Rendőrség értesítése.

e) Baleset-megelőzés, elsősegély

Cél:

Az intézmény területén a nevelőmunka során a gyermek balesetet ne szenvedjen. Amennyiben a baleset bekövetkezik, a gyermek mielőbbi szakszerű ellátását biztosítsuk a további károsodás megelőzése érdekében.

Alapelv:

Az intézményi nevelőmunka folyamán az intézmény valamennyi dolgozójának a baleset megelőzése érdekében, a védő-óvó előírások figyelembevételével kell megszervezni a gyermekek mindennapi tevékenységét.

Az intézmény óvó-védő előírásai az alkalmazottakra és gyermekekre vonatkozóan az intézmény SZMSZ-ében kerültek meghatározásra.

Feladataink a balesetek megelőzése érdekében

Az óvoda vezetőjének biztosítani kell az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit, meghibásodás esetén a szükséges intézkedéseket megtenni.

- A gyermek számára megfelelő méretű és állapotú eszközök használata
- Vegyi anyagokat, tisztítószeret a gyermekektől elzárt helyen tároljuk
- Az óvodapedagógusoknak gyermek mindennapi óvodai életével kapcsolatos szervezési feladatokat, szokásrendszer kialakítását oly módon kell szervezni, hogy azok a baleset-megelőzést szolgálják
- Az egyes tevékenységeknél a gyermekek figyelmét folyamatosan fel kell hívni a veszélyforrásokra és a balesetek elkerülése érdekében az elvárt viselkedésre

Feladataink a baleset bekövetkezésekor, elsősegélynyújtás:

Az óvodapedagógusok, bölcsődei gondozónők feladata a gyermeket ért bármilyen sérülés, vagy rosszullet esetén a szükséges intézkedéseket megtenni.

- A sérült gyermeket elsősegélyben kell részesíteni, majd ha szükséges a gyermek orvosi ellátását biztosítani (orvost hívni, vagy elvinni)
- A balesetet, sérülést okozó veszélyforrás megszüntetése
- Ellátás után, a szülő értesítése

f) Személyi higiéné

A testápolás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. A gyermekek ápolása közben interakciót teremtünk, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjunk segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz úgy teremtjük meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket. Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért arra kérjük a szülőket, hogy többretekintően öltöztessék gyermekeiket.

Cél :

A személyi higiénia alapkészségeinek megismertetése a gyermekekkel, rendszeres, következetes ismétlések eredményeként a későbbi tudatos egészségmagatartás kialakítása. A gyermek az óvodáskor végére önállóan tudja végezni a személyes higiénéval kapcsolatos teendőket.

Alapelv:

Óvodáskorban a gyermek ismerje meg a személyi higiénia alapkészségeit, folyamatos gyakorlással váljék természetes igényévé.

Feladataink :

- A gyermek otthonról hozott higiénias szokásainak megítélése, ha szükséges, a testápolás pótlása
- Családi és óvodai testápolási szokások összehangolása
- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- A személyi higiénia nevelés (*gondozás*) folyamatában, mintaadással segítjük az elsajátítás folyamatát, a rendszeres gyakorlás biztosításával, folyamatos ellenőrzéssel rögzítjük szokássá válását
- Elegendő idő biztosítása a napirenden belül
- Megfelelő sorrendiség kialakítása, testápolás, öltözködés területén
- Fejlettség szerinti segítségnyújtás
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az intimitás védelme minden területen
- A gyermeki környezet (helyiségek, berendezés) higiénijának biztosítása.
- A gyermeknek a testápoláshoz szükséges egyéni felszerelés, azok elkülönített tárolásának biztosítása

A rendszeres egészségügyi ellátás és felügyelet rendje az intézményi SZMSZ –ben került szabályzásra. Az abban foglaltak szerint a védőnő és gyermekorvos a törvényben meghatározottak szerint végzi a gyermekek egészségügyi ellátását.

g) A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással gondozzuk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni. Három - négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. A gyermekek megszégyenítésétől mindenképpen óvakodunk. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat. A gyermekek egészséges életmódjának alakítását a rendszeres testmozgással is biztosítjuk, nagy hangsúlyt fektetve az egészségmegőrzésre. Ezt a mindennapi szabadban tartózkodással, a délelőtti és délutáni szabad mozgással, udvari játékkal és sétával valósítjuk meg, mely növeli a gyermekek ellenálló-képességét. Nyáron, jó idő esetén az óvoda udvarán a kismedencékben pancsolhatnak. Edzési lehetőség téli időszakban a szánkózás, csúszkálás. A szervezett

edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások igazi felfrissülést, felüdülést adnak a gyermekeknek.

h) A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés, mely hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához. Olyan életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, és a hatékony kommunikációhoz.

A gazdag tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak: esztétikus és nyugtató hatású színharmóniát áraszt, így jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat kint tölthetik. Az udvaron árnyékos és napos játszórész, valamint füves, homokos, betonos rész is van. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. Udvarunk homokozóval is rendelkezik. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek szomjukat az ivókútnál olthatják.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendeztük be.

A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá tettük a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az érzékszervek miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot szabadon hagyjuk, csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végzik a gyermekek. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függöny használatával védjük. A sokféle játéktevékenységhez elkülönített csoportszoba részeket alakítunk ki. A mesesarok a személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak a színtere. A séták alkalmával talált "kincseket" a gyermekek összegyűjthetik a csoportszoba arra kialakított sarkában.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltöztetéshez. Minden gyermeknek külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca van. A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje van.

Az ovi-galériát mindkét épületben közös folyosón alakítjuk ki. A környezet megszerettetését, a zenei nevelést, a játékidő tartalmas eltöltését segíti a könyvtárszoba. A mindennapi tevékenységekben a környezet védelmére, takarékosagra neveljük gyermekeinket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják, köhögésnél és tüsszentésnél egyaránt.
- Önállóan eldöntik, mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

2. 4. 2. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösség által, a közösség normáinak érvényesítésével.

Feladatok

- a./ Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig
- b./ A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében

a./ Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a

gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése a társaihoz, és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban mi magunk tervezünk meg, de lehetőséget adunk arra is, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek. Mozoghassanak a gyermekek szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozhatjuk az otthonosság érzését. Minden óvodai csoportnak van hagyománya, szokásrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít, amely szintén mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

Az otthonosság érzését segítjük elő azzal is, hogy minden gyermeknek van külön kis tároló helye, ahová saját eszközeit, játékait, közös sétákon gyűjtött "értékeit" beteheti, gondozhatja, kezelheti.

A gyermekek érkezésekor az óvoda öltözőiben, folyosóján halk, nyugalmat árasztó zene szól.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. A szülőkkel együtt megteremtjük a lehető legnyugodtabb feltételeket a közösségbe történő beilleszkedéshez. Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek beszoktatása. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Ez több szempontból nagyon hasznos. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságát ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, napirendjét, szokásait. A beszoktatás ideje alatt a gyermekek elhozhatják magukkal kedvenc játékaikat, amelyekhez ragaszkodnak. A beszoktatásban mindkét óvónő részt vesz. A gondozónővel együtt gondosan készítjük elő ezt az időszakot, és a szülőkkel megbeszéljük a beszoktatás menetét.

A gyermekek jelét úgy válogatjuk, hogy ahhoz mondókát, verset vagy gyermekdalt lehessen kapcsolni. Így még a kevésbé vonzó jel is kedvessé válhat.

A sok érdekes, ízléses játék mellett személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedünk a gyermekeknek. A lefekvésnél az új gyermekeket különös szeretettel vesszük körül. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében leülünk a gyerekek közé és altatódalokat dúdolgatunk nekik.

Különös türelemmel, tapintattal mutatjuk be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat, és azok helyes használatát. Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, melyeket játékosan gyakoroltatunk, természetesen figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Az 5-6-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltöztetésében, vegyék körül őket gyöngédséggel, szeretettel.

A családias légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását.

Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. A közös élmények formálják a gyermekek egymáshoz való viszonyát. A gyermekeknek minél többször adunk lehetőséget arra, hogy érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet válasszanak, hogy gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Az érdektelen gyermekekre mindig nagy figyelmet szentelünk, hogy mielőbb kideríthessük érdektelenségük okát, mert befolyásolását csak így tudjuk elindítani.

Bővítjük az óvodások és az idősebb gyermekek /iskolások/ kapcsolatának lehetőségeit. E célra használjuk ki a véletlen és a tervszerű találkozásokat.

b./ A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

A nevelés csak akkor lesz hatékony, ha a csoport előtt álló feladatokat, minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé és vonzóvá tudjuk tenni. A gyermekek neveléséhez először meg kell teremtenünk a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban megismerhetjük a gyermekek egyéni jellemzőit, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítjük a gyermekeket abban is, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg: Próbáljuk megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket. Igyekszünk kérdezni, ezzel is elősegítve a megértést, az átérzést. Magyarázatunkban megjelenik a dolgok pozitív oldala. Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, úgy formáljuk, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe. Neveljük a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel hallgatjuk meg, hogy véleményt tudjunk mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Bátorítunk minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. Az agresszív gyermek ne kapjon figyelmet az agresszivitásán

keresztül.

Biztosítunk minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot erősítsük. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása is hangot kap.

Tilalom helyett választási lehetőséget adunk a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak és változásra képessé váljanak. Örömről dicséréssel jelezzük, félelemkeltés nélkül jelöljük meg a veszélyeket, problémákat. A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

A bátortalan gyermekek nevelésekor örülünk a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek is. Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének átélése, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen. Minél több játékos eszközt használunk az egyéni jellemzők kimutatásához /pl.: születésnap tábla/. A társ hosszabb ideje tartó betegsége esetén képeslap küldésével kívánunk mielőbbi gyógyulást és néhány kedves szóval köszöntjük őt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek a belső érés folyamán belép a lassú átmenet időszakába, amelyben óvodásból iskolássá szocializálódik, a fejlettség szerinti beiskolázás lehetőségének figyelembevételével
- A gyermek eléri az iskolakezdéshez szükséges testi fejlettséget (testarány változás, fogváltás megkezdődött, mozgása összerendezettebb, képes mozgását, viselkedését szándékosan irányítani)
- A tanuláshoz szükséges képességek birtokában nyitott érdeklődéssel várja az iskolát: érzékelése, észlelése differenciálódik, megjelenik a szándékos figyelem, kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás
- érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit korának megfelelően ki tudja fejezni.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait
- a gyermek szociálisan éretté válik az iskolára: egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, feladattudata kialakulóban van

2.5. Az óvoda csoportszerkezete

Óvodánk csoportjainak kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, lehetőség szerint, a szülők igényeit. Az azonos életkor szerint szerveződő, a vegyes életkorú csoportok és a részben osztott szervezeti keretek a különböző fejlődési ütemű gyermekeknek egyaránt kedvező környezetet nyújthatnak. Csoportlétszámok kialakításakor figyelembe vesszük az óvodapedagógusok egyenletes terhelését, ezáltal nem minden esetben tudjuk teljesíteni a szülői igényeket.

2. 6. Az óvodai élet megszervezése

➤ Óvodánk heti és napirendje igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint a helyi szokásokhoz. Napi- és heti rendünk biztosítja a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezését. Napirendünk jellemzője a folyamatosság és a rugalmasság.

➤ Óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

➤ Olyan óvodai élet megszervezésére törekszünk, melyben sok a felnőtt-gyermek közös tevékenység. Az ismeretnyújtás gyakorlati tevékenységeken keresztül valósul meg.

➤ A gyermek fejlődésének nyomon követését az óvónők félévente dokumentálják és tartalmát a szülővel is megismertetik fogadó óra keretében.

➤ Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvónő irányítja

➤ A nap folyamán a csoportok 6 – 6³⁰ –ig, valamint 15³⁰ – 16⁰⁰ óráig összevontan üzemelnek.

Heti rendünkben a tevékenységek a következő elosztásban szerepelnek:

Verselés, mesélés: naponta

Külső világ tevékeny megismerése: hetente több alkalommal

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: hetente több alkalommal

Mindennapos mozgás: naponta a csoportszobában, heti egy alkalommal a tornaszobában

Ének, zene, népi játék, tánc: hetente több alkalommal

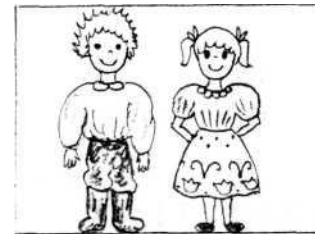
Az énekes játékokat és a környezeti tapasztalatszerzést időjárástól függően a szabadban szervezzük.

Óvodánk napirendje

Időtartam

Tevékenység

6 00-10.00	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN	
	Személyes percek	
	Tevékenységekben megvalósuló tanulás:	J
	A tanulás folyamatos, általában utánzásos,	Á
	spontán és szervezett formában valósul meg.	T
	Alanyi jogon járó egyéni fejlesztő foglalkozások	É
	(logopédia, fejlesztőpedagógia, gyógytorna)	K
10.00-11.30	JÁTÉK A SZABADBAN	
		J
	Mikrocsoportos séta, vagy csoportos séta	Á
	Énekes játékok az udvaron	T
	Edzés, mozgásos játékok	É
	Edzés, mozgásos játékok	K
11.30-12.30	Ebéd	
	Testápolási teendők	
12.30-14.30	Pihenés, alvás mesével, altatóval	
14.30-15.00	Testápolási tevékenységek	
	Uzsonna	
15.00- 16.00	Játék az udvaron (jó idő esetén)	
15.00 – 16.00	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN	J
		Á
	Részképességek fejlesztése egyéni formában	T
		É
		K

3. A program tartalma

A program tevékenységkerete

3. 1. Hagyományápolás, népszokások

Programunk a hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását feladatának tekinti. Próbáljuk megteremteni azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és a követendőt. Az óvoda természetes közege a hagyományőrzésnek. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról szájra hagyományozódik. Programunk olyan felkészült óvónőt igényel, aki számos népi játékot, népmesét és népdalt ismer.

A hagyomány tartalma az egyes tevékenységi formákban:

Verselés, mesélés: (Népmesék, mondókák, közmondások, időjósítások, névcsúfolók, találós kérdések)

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: (Mondókák, népdalok, énekes gyermekjátékok)

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: (Tárgykészítő népi játékok, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács sütés)

A külső világ tevékeny megismerése: (Találós kérdések, népi jósítások, jeles napok, népszokások)

Mindennapos mozgás:

Az óvodánkban ünnepelhető jeles napok:

- Október 1. Idősek köszöntése
- Őszköszöntő
- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Mikulás, Karácsony
- Farsang (Vízkeresztől - Hamvazószerdáig)
- Március 15.
- Tavaszköszöntő
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap (május)
- Évzáró - nagycsoportosok búcsúztatása
- Természet ünnepei (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja

A hagyományápolás ajánlott tartalmai:

Minden jeles napot egy hosszabb előkészülettel vezetünk be, amelyhez változatos tevékenységeket próbálunk biztosítani.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátszással, tervezgetéssel biztosítjuk azt, hogy a várakozás időszaka örömteli és izgalmas legyen.

Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

Október 1. Idősek köszöntése: az Idősek Klubjában műsorral köszöntjük az
idős embereket.

Ősz-köszöntő: A gyerekekkel együtt felidézünk őszi verseket, énekeket.
Arborétumi séta alkalmával megnézzük az őszi tájat.

Advent, Karácsony: - Megismerkedünk az advent jelképeivel: koszorú, naptár és a
gyermekek segítségével elkészítjük ezeket.

- A Mikulást várva megismerkedünk különböző dalokkal és
mondókákkal, versekkel

- A karácsonyi készülődést díszek, ajándékok készítésével és
mézeskalács-sütéssel tesszük még ünnepélyesebbé.

Farsang: Különböző technikákkal papíralarcot készítünk, s alkalomhoz illő dalokat és
verseket tanulunk. A zsákbamacskához tárgyakat gyűjtünk. A nagyobb
gyermekekkel együtt feldíszítjük a csoportszobát.

Március 15.: Zászlókat, kokárdát készítünk, virágot viszünk a Hősi Kapuhoz, és a
temetőbe a '48-as honvédek emlékhelyéhez.

Tavaszi-, őszi-köszöntő: Versekkel, mondókákkal, játékokkal üdvözljük az évszak
beköszöntét.

Arborétumi séta alkalmával megfigyeljük a természet változásait.

Húsvét: Locsolóverseket tanulunk, tojást díszítünk változatos technikákkal. A
nyuszi érkezését várva fészkeket készítünk az udvaron.

Gyermeknap: Kirándulásokat szervezünk, egy vidám délelőttöt töltünk el a gyermekekkel
a szabadban - ügyességi játékokkal, mozgásos játékokkal, népi játékokkal
fokozva a hangulatot.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek.

4. A program tevékenységformái

4. 1. Játék

A játék kiemelt jelentőségű, pszichikumot, kreativitást fejlesztő, erősítő és élményt adó tevékenység.

A belülről indított és vezérelt játék- és tevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélése a nagyfokú örömelemény biztosítása érdekében, továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, a játékban átélt tapasztalatszerzés.

Feladatok

- a) A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés - élmények)
- b) A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban
- c) A 3-6-7 éves korban megjelenő boldogító játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével
- d) A gyermekek beszédkésztség fejlesztése a játékban
- e) Az óvónő játéksegítő metódusai

a./ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés - élmények)

Alkotó kedvű légkört olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermek dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. A játékos légkört segíti a sok új ötlet, a kellő időben adott segítség, megerősítés. Csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti az oldott légkör fenntartását. A kreatív légkör lehetővé teszi az ötletek szabad áramlását, az alkotó együttműködés kialakítását. Kezdeményezésünkre a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek szabadon választhat a felkínált lehetőségek közül.

A gyerekekkel való együttjátszásunk során teremtyük meg a játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és helyet. A humoros kifejezések és tréfás szavak használata segíti az oldott légkör fenntartását. A gyermekek önállóan, vagy segítségünkkel alakítják ki a játékuhoz megfelelő helyet, a rendelkezésükre álló elkülönített kuckók kihasználásával. A

mesesarokban megtalálhatják az átváltozáshoz szükséges kellékeket is. A séták és gyűjtögető utak kincseit a természetesarokban rendezgethetik kedvük szerint. A csoportszobákban állandó helye van a rajzolás, festés, mintázás eszközeinek, amelyek a nap bármelyik időszakában gyermekeink rendelkezésére állnak.

A játéktér lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért itt óvodásainkat minél több mozgásos tevékenységre biztatjuk. Az időjárás függvényében lehetőséget teremtünk az udvari szerepjáték kialakítására, ügyességi és sportjátékokra.

A játék tevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. Folyamatosságát a folyamatos napirend jól biztosítja, így a gyermekek több órán át is játszhatnak a játékok elrakása nélkül. A 3-4 évesek így szinte egész nap játszanak, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés idejét. Az 5-6-7 éveseknél több időt vesz igénybe a csoportok kialakítása, a szerepek elosztása, ezért biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot számukra. Ez segíti állhatatosságuk kialakulását is. Arra törekszünk, hogy óvodásaink minél többet játsz hassanak az udvaron, a legnagyobbak csúsztatott ebédeltetése és korábbi ébresztése megnöveli a kinn tartózkodási idejüket. Igyekszünk olyan eszközöket biztosítani, amik sokféle játékötletben felhasználhatók. A 3-4 éveseknek sok eszközre van szükségük. A gyakorlójátékhoz, a hagyományos szerepjátékhoz és az esztétikai neveléshez szükséges kellékeket is rendelkezésükre bocsátjuk. A 4-5-6-7 éveseknek bővítjük az eszközök választékát félkész játékokkal, azonosulást segítő ruhadarabokkal, valamint értelem- és képességfejlesztő játékokkal. Az udvari játékok óvodásaink megmozgatását elégítik ki, de ha az időjárás engedi, kirakjuk csoportszobai játékeszközöinket is.

b./ A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban

A gyermekeknek a környezetükből szerzett tapasztalatokat, élményeket a játékidőben újra és újra átélhetik. A mikro csoportos séták és a természetjáró óvodai programok fejlesztő hatása megmutatkozik a gyermekek tapasztalatgazdagságában.

c./ A 3-6-7 éves korban megjelenő boldogító játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták. Módot adunk megismerni az eszközök különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömezés társul. Ez ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, a gyakorló játékhoz. Biztosítanunk kell a játékhoz szükséges eszközöket, mintát adunk a játékok használatához. Ez a tevékenység jól fejleszti a kézügyességet és a szemmérték kialakulását. Az udvari játékban a gyakorlójáték jó színterei a homokozók és a medencék. A szerepjáték már a kicsiknél is megjelenik, egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttmozgás formájában. A nagyobbak szerepeket vállalnak, szimbólumokat használnak a "mintha" helyzetek megteremtéséhez. Az ismétlődő meseélmények a dramatizálás és bábozás alapjául

szolgálnak. A mesék megjelenítésében mi magunk is részt veszünk, mintát adva egy - egy szereplő megformálásához. A bábozás is először az óvónők előadásával jelenik meg, de a kellékeket a gyermekekkel közösen készítjük. A konstrukciós játékhoz kapcsolva jelenik meg a barkácsolás a gyermekek aktív közreműködésével. Szabályjátékaink olyan egyszerűek, hogy szabályaik könnyen betarthatók és a gyerekek mozgásigényét is kielégítik. A többféle ötletből kialakított tartalmas játék fejleszti a kommunikációs képességet, szabálytanulási készséget és az együttes cselekvő képességet. Jó példánk nyomán a nagyobbak bábozzák, dramatizálják a meséket. A szabályjátékokban lehetőséget kapnak, hogy ők maguk is hozzanak létre szabályokat és legyenek a játék vezetői is.

d./ A gyermekek beszédkésztség fejlesztése a játékban

A játék nagyszerű lehetőséget teremt a kommunikáció, és a párbeszéd kialakításában. A szerepvállalásaik modellértékűek. Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok a szókincset és a kifejezőkészséget fejlesztik.

e./ Az óvónő játékszerző módszerei

Nyugodt játék esetén, vagy ha a gyermekek problémamegoldóak, irányításuk játékot követő, szemlélő. Kicsiknél játékkezdeményező, modellnyújtó játszótársként vagyunk jelen. Nagyobbaknál bevonható társként segítünk ötleteinkkel, ha szükséges. Csak akkor avatkozunk be a játékba, ha durvaságot tapasztalunk, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát a gyerekek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Gyermekeink képesek több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

4. 1. 1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Programunk szélesben értelmezi ezt a tevékenységformát.

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, nagy hangsúlyt fektetve a cselekvéses és felfedező tanulásra.

Gyermekeink tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Ennek elsődleges szerepe a játék és a teljes óvodai élet. A játékon keresztül fejlődik leginkább a gyermekek értelmi képessége, ehhez olyan szervezett tanulási

lehetőségek társulnak, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában az óvónők a főszereplők, később felerősödik a társak hatása is. Helyet kapnak az általunk kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló ismeretszerzések is. A tevékenységekben megvalósuló tanulás programunkban azt jelenti, hogy kezdeményezett tevékenységeink a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. Gyermekeink a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek a játékukhoz, vagy újat kezdhetnek. Heti rendünk minden napjában megtalálható a verselés, mesélés, amit naponta más és más tevékenységforma egészít ki. A szervezett tanulást közvetve kötelező és kötetlen formában valósítjuk meg. Munkaformaként egyaránt alkalmazzuk a frontális, mikro-csoportos, kis csoportos és egyéni formát is.

Hetirend	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Verselés, mesélés A külső világ tevékeny megismerése: Környezet Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Verselés, mesélés Só-szoba, Mindennapos mozgás Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése: Matematikai tapasztalat- szerzés Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Verselés, mesélés Ének, zene népi játék, tánc Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

Udvari Játékba Integrált Tanulás	Ének,zene, népi játék, tánc az udvaron Mindennapos mozgás	Ének,zene, népi játék, tánc az udvaron Mindennapos mozgás	Ének,zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás	Ének,zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás	Ének,zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás
Délutáni Játékba Integrált Tanulás	Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

Az óvodai élet tevékenységi formáinak beosztása igazodik a tornaszoba beosztáshoz. **Tornaszoba beosztás:** Hétfő: Zöld csoport, Kedd: Sárga csoport, Szerda: Katicás csoport, csütörtök: Piros csoport, Péntek: Pillangós csoport

Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység:

A 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 35'

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 45'

Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 65'

Követendő módszerek a tanuláshoz:

A módszerek megválasztását gyermekeink életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. A játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés, élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása, az önálló feladatmegoldások és az önértékelésre való készítés — mind hasznos módszerei programunknak.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez:

Gyermekeink tevékenységeik során sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Arra törekszünk, hogy minden nap mindegyik gyermek kapjon valamilyen pozitív megerősítést úgy, hogy kiemeljük a konkrét jó cselekedetét, tettét. A gyakorlatban is használjuk a differenciált értékelést és a jutalmazás sokféle módszerét. Kerüljük a tárgyi jutalmazást! A büntetés kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát lefékezi. Úgy alakítjuk tanulási szokásainkat, hogy egy gesztus, tekintet, egy kérdés segít a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Az óvodai nevelés-oktatás tervezésének elvei

Nevelés-oktatási tevékenységünk tervezésének alapja, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja. E szerint az óvodai nevelés legfőbb feladata a gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése.

Ennek megvalósítása:

- Az egészséges életmód alakításával
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosításával
- Az értelmi fejlesztéssel érhető el.

A Pedagógiai Program célkitűzéseinek figyelembevételével készíti el a vezető az Éves Munkatervet, melyben meghatározza az adott nevelési év kiemelt feladatait. Az éves munkatervet a Nevelőtestület fogadja el. E terv alapján készítik el az óvodapedagógusok a csoportra lebontott féléves nevelési és 3 havi tevékenységi tervüket, melyet a csoportnaplóban rögzítenek.

Terveinket szülői értekezleten a szülőkkel is ismertetjük, a csoportok faliújságaira tájékoztatásként kihelyezzük.

Felvételi és mulasztási napló egységes vezetésére az oviKRÉTA tanulmányi rendszer felületen, **napi rendszerességgel**.

A gyermekek fejlettségállapotának mérése – Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma – Fejlődési napló egységes vezetésére az oviKRÉTA tanulmányi rendszer felületen kerül sor.

Valamennyi mérés célja a gyermekek – elsősorban saját magukhoz mért – képességeinek feltérképezése, fejlődésállapotuk beazonosítása, mely szükség szerint a család bevonásával a további fejlesztések kiindulópontja kell, hogy legyen.

Nevelési feladataink tervezésének időtartama

- I. félévre Szeptember 1. – január 31.-ig
- II. félévre Február 1. – augusztus 31.-ig

A tervezés tartalma

Az egészséges életmód terén:

- Gondozási feladatok, szükségleteik kielégítése
- Testi fejlődés, testápolási szokások
- Öltözködés
- Táplálkozás
- Pihenőidő
- Egészséges környezet, környezet rendjének biztosítása
- Egészségük védelme, mozgásigényük kielégítése

Érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés terén:

- Beszoktatás
- Személyes percek, ölbéli játékok
- Érzelmi biztonság, otthonosság, szokásrendszer
- Felnőtt – gyermek kapcsolata
- Közös programok, élmények
- Baráti kapcsolatok
- Konfliktusok kezelése, egymás iránti tolerancia
- Viselkedéskultúra, udvariassági szokások
- Humor, mint feszültségoldó

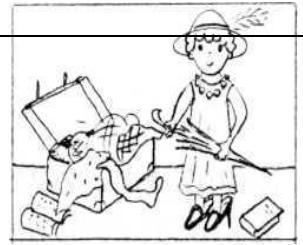
Értelmi nevelés terén:

Szervezett tevékenységek tervezésének időtartama: negyedévenként

- Őszi tevékenységi terv	Szeptember 15- november 30-ig
- Téli tevékenységi terv	December 1 – február 28-ig
- Tavaszi tevékenységi terv	Március 1 – május 31 –ig
- Nyári tevékenységi terv	Június 1 – augusztus 31 – ig

Tervezendő tevékenységek

- Játék
- verselés, mesélés
- ének, zene, népi játék, tánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
- mindennapos mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése
- anyanyelvi nevelés
- munka jellegű tevékenységek

4. 2. Verselés, mesélés

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Feladatok

- a./** A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- b./** A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása
- c./** A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével

a./ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Feladatunknak tekintjük a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítását. Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. Ezért a mű kiválasztásában érvényesítjük a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságot.

A 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze. A mesék kiválasztásában arra törekszünk, hogy azok cselekménye egyszerű, érthető, ritmikusan ismétlődő legyen.

A 4-5 éves korú gyermekek irodalmi anyagát kibővítjük állatmesékkel, népmesékkel, a magyar klasszikusok meséivel. Megismertetjük őket a népköltészet verseivel, mondókaival, valamint a mai magyar költők verseivel.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Szívesen hallgatják a cselekményesebb népmeséket, tündérmeséket, műmeséket, valamint a folytatásos meseregényeket. Versanyagukat úgy választjuk ki, hogy azokkal erősítsük meg a környezet szeretetét, az évszakok szépségét.

b./ A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő gyermek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kapcsolódik.

Rajtuk keresztül jutunk el az egyszerűbb mesék végighallgatásáig. Később már nem csak hallgatják, hanem velünk együtt el is dramatizálják a meséket. Figyelmük, képzelőerejük erősödik.

A kiscsoportos korú gyermekek megismerkednek 10-12 mondókával, és új mesével.

A 4-5 éves korú gyermekekben alakuljon ki a vers, a mese szeretete. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához. Segítséggel

jelenítsenek meg meséket, szívesen bábozzanak. Az ő korosztályuk 4-5 új mondókát, 5-6 rövid verset és 10-15 új mesét is megismer.

Az 5-6-7 éves korban is fontos a mesélés, verselés. Az ő ismeretanyaguk nagyobb, emlékezetből is felidézik a verseket, mondókákat. Figyeljenek a tiszta, értelemszerű hangsúlyozásra. Bábozzanak szívesen, dramatizáljanak akár önállóan is.

A gyermekek segítséggel készítsenek albumot az ismert versekről, mesékről.

A nagycsoportosok a nevelési év folyamán ismerjenek meg 4-5 új kiolvasót, 15-20 új verset, és 15-20 új mesét. Fontos, hogy a mesélés alatt biztosítsuk a derűs, nyugodt légkört.

A mindennapos mesélés időpontja igazodik a csoport hangulatához, de helye meghatározott (pl.: mesesarok). Egy-egy mese többszöri hallgatása tegye lehetővé a gyermekekben lévő feszültség feloldását, a szereplőkkel való azonosulást, az átélés élményét. Ezáltal váljon a dramatizálás problémamentessé, legyen az öröm, az együttjátszás forrása.

c./ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek sajátítsák el a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztíthatjuk a magán- és mássalhangzók helyes kiejtését, megfelelő artikulációját, a hangkapcsolatok törvényszerűségeit. A gyermekek a mesékből, versekből ismerjenek meg sok új fogalmat. A bábjátékban, dramatikus játékban erősödjön a szabad önkifejezésük. A dramatikus helyzetek adjanak lehetőséget a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Az egyes meséket két hétig dolgozzuk fel. Az első héten az óvónő különböző előadásmódjában csak hallgatják a gyermekek, a második héten dramatizálják.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Megtanulnak egymásra figyelni, érzik a társak szükségességét.

4. 3. Ének, zene, népi játék, tánc

A tevékenység célja: közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok

- a./** A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása
- b./** A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása
- c./** A tevékenység szervezeti formái
- d./** A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

a./ A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása

A 3-4 éves gyermekekkel elsősorban ölbeli játékokat játszunk. Pl.: arc-, kéz-, ujj, lovagoltatók. Lényegük: a szeretet-kapcsolat, biztonságérzet kialakítása. 4-5 hangból álló dalokat énekelgetünk, melyeket álló helyzetben, játékos mozdulatokkal végzünk.

A 4-5 éves gyerekekkel még mindig olyan dalokat játszunk, melyek ölbeliek. Megismerjük a csigavonalra, hullámvonalra és szerepcserére épülő játékokat. Az alkalmi dalokat is játékos mozdulatokhoz kapcsoljuk. Az 5-6-7 éves gyermekek "anyáskodóak". Gyakran ölbe ültetik a kisebbeket, és így gyakorolják a kiolvasókat.

Zenehallgatáshoz olyan dalanyagot gyűjtünk, melyet inkább énekelve /élő dallal/ adunk elő, s ezzel felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zene iránt. Dalaink között elsősorban az érzelmi hatású népdalok jelennek meg, de énekelünk a rokon és más népek dalaiból is, figyelembe véve a csoport gyermekeinek nemzetiségi és etnikai hovatartozását is. Hallgatunk magyar és klasszikus műzenét életkornak megfelelően. Zenehallgatás anyagában mégis a legkiemelkedőbb szerepe az *altatódalnak* van, hisz ez hoz közel bennünket a gyermekekhez.

b./ A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekekkel tanítunk 6-8 mondókát, 10-15 énekes játékot.

Megtanítjuk őket a halkabb-hangosabb felismerésére (beszédben, mondókában, dalban). Megfigyeljük a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Érzékeljük az egyenletes lüktetést különböző mozdulatokkal. Énekeljük a gyermekek nevét, jelét, így csalogatjuk őket a közös éneklésbe, tevékenységbe. Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zene iránt. Elsősorban *énekes előadással* nyújtunk minél több

zenei élményt. Ünnepek alkalmával énekelünk a gyerekeknek, illetve játszunk valamilyen hangszeren. Videofelvételen kisebb csoportokban megtekintünk 2-5 percig tartó hangszeres zenét, illetve kórusmuzsikát.

A 4-5 éves gyerekekkel megtanítunk 4-5 új mondókát, mellette ismételjük a 3-4 éves kor mondókáit és gyermekdalait. Ebben a korosztályban 12-15 új dalt énekelünk, illetve játszunk. Körjátékok közül már a nehezebbeket is tanítjuk (pl.: szerepcserést, párválasztót és sorgyarapító játékokat). A tiszta éneklés érdekében megpróbáljuk többször énekelteni a gyerekeket csoportokban, majd egyénileg játszunk kérdés - felelet játékot (szöveggel, ritmus motívumokkal). Az igényesen kialakított zenei anyag segíti a gyermek zenei kreativitásának alakítását.

Meg tudjuk különböztetni a magasabb - mélyebb hangszint, pontosabban érzékeljük a halkabb - hangosabb éneklést. Használunk ritmuseszközt, melyeket közösen elkészíthetünk akár papírból, akár valamilyen dobozból. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség, ezért igyekszünk minél többféle tevékenységhez kapcsolni. Az 5-6-7 éves gyermekekkel megtanítunk 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. A daloknak találunk szimbólumot, ezek emlékeztetnek a mondókákra, dalokra. Tervezünk bonyolultabb (pl.: párcserés, kapus, hidas, sorgyarapító – fogyó) játékokat. Megtanítjuk őket egyszerűbb táncos lépésekre, pl.: sarokkoppantás, oldallépés stb. Lehetőséget adunk ennek a korosztálynak, hogy játszhasanak egyszerű hangszeren.

A 6 éves gyermekekkel megismertetjük a dalok ritmusát. Minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő a gyerekek tiszta éneklését. Évszaki 30 perces rövid hangversenyeket szervezünk.

c./ A tevékenység szervezeti formái

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű. Ezeket a készségfejlesztő játékokat mikro csoportos formában igyekszünk megszervezni, az egyéni képességeket figyelembe véve. A kötött jellegű énekes játék és körjáték tanulást a csoportszobában szervezzük, de a gyermekek igénye szerint azonban az udvaron is lehetőséget adunk erre a tevékenységre.

Az énekes játékok udvaron történő szervezését szeles időben és +2 fok alatti hőmérséklet esetén mellőzzük.

Módot teremtünk arra is, hogy a délutáni órákban is hallgassunk néhány perces kórusművet, műzenét.

d./ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

A gyermekek általában lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti meg a

nyelv kifejező erejét, szépségét.

A hangutánzó szavak éneklésével figyeljünk a magán- és mássalhangzók pontos képzésére, kiejtésére. A sokféle énekes játékkal lehetőséget adunk a szókincs bővítésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek élvezettel játsszák az énekes játékokat.
- Tudnak gátlás nélkül egyedül is énekelni.
- Élvezettel figyelnek a zenehallgatásra.
- Meg tudják különböztetni a zenei fogalom-párokat.
- Tudnak rögtönözni (pl.: ritmust, mozgást, dallamot).
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát

3. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. A gyermekek tér-, forma-, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladatok

- a./** A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- b./** A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek, s azok lehetőségének biztosítása
- c./** A tevékenységhez szükséges szervezeti formák megszervezése

a./ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

- Mozgó gyermekektől távol eső, megfelelő védett hely, ahol asztalonként 6 gyerek kényelmesen elfér.
- Nyugodt légkör, elegendő idő az esetlegesen elrontott, sikertelen lépések javításához.
- Minőségben, méretben megfelelő, praktikus, célszerű és esztétikus eszközök biztosítása.
- Az eszközök biztonságos kezelésének megtanítása.
- Lehetséges feltételek biztosítása a mindennapi szabad játékban is.

b./ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek, s azok lehetőségének biztosítása

A gyerekek játszva ismerkednek meg az anyagokkal, eszközökkel, a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Elkezdődik az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Lehetőség nyílik élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad

témaválasztásra.

A képalakítás megjelenik: - ceruzával, zsírkrétával,

- festéssel (különböző vastagságú ecsetekkel),
- papírragasztással, ill. fonal, textil felhasználásával, gyurmába karcolva
- papírhajtogatással, öltögetéssel, fűzéssel

A gyerekek tetszés szerint vesznek részt plasztikai formák alakításában (nyomkodva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve). Ismerkednek a vágással, majd megtanulják az olló helyes használatát. A 3-4 éves gyerekek megismerkednek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, építés során. Örülnek alkotásaiknak, tudnak beszélni róla. Megjelenik rajzaikban az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények ábrázolása saját elképzelésük alapján. Gyönyörködnek formákban, színkeveréssel létrehozott árnyalatokban. Tudnak játékukhoz egyszerű eszközöket, játékokat, bábokat, valamint apró alkalmi ajándékokat készíteni. Építés során variálják a teret. Ehhez használnak pl.: takarókat, dobozokat, stb. Egyénileg dolgoznak méretezett szövőkeréken. Több napon át tartó tevékenykedésre is lehetőséget biztosítunk! Kisebb-nagyobb csoportokban látogatják az ovigalériát, véleményt nyilvánítanak, invitálják a szüleiket is a látvány megtekintésére.

A csoportokban szervezett mini-galéria kiállításai segítik egymás munkájának megismerését.

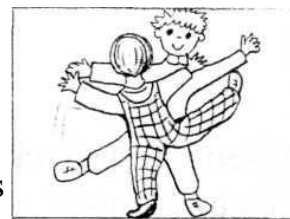
c./ A tevékenység szervezeti formáinak megszervezése

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Egy héten egyszer tudatosan irányított mikro csoportos tevékenységet szervezünk. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre 5-6 gyermek vesz részt a tevékenységben. A gyermekmunkákban érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantáziájuk és élményviláguk mutatkozik meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képalakításban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotásaira legyen jellemző a részletező formagazdagság, színek egyéni alkalmazása.
- Örüljenek alkotásaiknak és a közösen készített kompozícióknak, de maga a tevékenység is örömmel töltse el őket.
- Plasztikai munkáik legyenek egyéniek, részletezőek.
- Téralakításban, építésben is bátrak, ötletesek, együttműködőek legyenek.
- Fogalmazzák meg értékítéleteiket, beszélgessenek az alkotásokról.
- Csodálkozzanak rá a szép látványra, gyönyörködjenek benne.

4. 5. Mindennapos mozgás

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladatok

- a./** A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása
- b./** A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

Mozgásos tevékenységek fő részei: - járásgyakorlatok (többnyire zenére)

- futásgyakorlatok
- gimnasztika
- főgyakorlat
- mozgásos játékok

a./ A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása

Irányított mozgásos tevékenységek: A 3-4 éves gyerekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a fő hangsúlyt. A gyerekek különböző futásgyakorlatokkal, ugrásgyakorlatokkal ismerkednek meg. Dobásgyakorlatokat, labdagyakorlatokat játszunk. A mozgásos játékok teret adnak változatos támaszgyakorlatok ismételtesére (csúszás, kúszás), valamint a talajtorna elemei is megjelennek ezekben a játékokban. Egyensúly érzéküket különféle egyensúlyozó játékokkal fejlesztjük. Többféle kézi szert alkalmazunk a különféle mozgásos játékokhoz. Ezek a mozgásfejlesztő játékok a gyerekeket a tőlük elvárható "erőkifejtésre" készítik. A helyes mozdulatok megmutatása után igényeljük a pontos, esztétikus gyakorlást.

A 4-5 éves gyerekek irányított mozgásában bővítettebb, nehezebb formában jelennek meg a futás, ugrás, dobás gyakorlatok. A talajtorna elemeként megjelenik a guruló átfordulás és a kézállás előgyakorlata. Kiemelt szerepet kap az egyensúly érzék fejlesztése (szem-kéz, szem-láb koordináció). Láberősítő, valamint gerincferdülést megelőző gimnasztikai gyakorlatokat, speciális járásokat tervezünk.

Az 5-6-7 éves gyerekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Hangsúlyt kap ennél a korosztálynál az észlelés és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása.

Különböző testrészekkel végzett mozgásokat tervezünk kézi szerek alkalmazásával. A futógyakorlatok váltóversenyekkel, versenyfutásokkal egészülnek ki. A dobás, ugrás,

labdagyakorlatok, talajtorna elemei neheztettebb formában kerülnek alkalmazásra.

Szabad mozgás: Az óvoda udvarán rendelkezésre álló mozgásfejlesztő eszközök zavartalan lehetőséget biztosítanak az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

Az óvodai élet minden napján szükséges biztosítani az aktív szabad játék mellett az irányított mozgásos tevékenységeket is, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

b./ A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgás szükségletének kielégítése érdekében

- Az irányított mozgásos tevékenységeket naponta végzünk rövidebb, hosszabb időkerettel.
- A gyerekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében kocogó, futó lehetőséget is tervezünk.
- A különböző témák feldolgozása során mozgásos fejlesztőjátékok, séták szervezése

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A gyermek finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult

A gyermek ismeri:

- az irányokat, tud a térben tájékozódni
- a futás, járás, dobás- és támaszgyakorlatokat
- a mozgáshoz szükséges eszközök használatának szokás- és szabályrendszerét
- a versenyjátékok szabályait

A gyermek képes:

- térben tájékozódni, ütemtartással járni
- zenére esztétikusan mozogni
- 50 – 100 métert kocogni
- helyben labdát vezetni
- egykezes felsődobással célba dobni
- ugrásokat talajérkezéskor fékezni
- kitartó, pontos feladatvégzésre
- betartani a versenyjátékok szabályait
- a mozgásos játékok eszközeit a szabályoknak megfelelően használja.

4. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A mikro-, és makro környezet – benne a matematikai nevelés – megismerése

A tevékenység célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-, emberi-, tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.

ELVEINK:

- az óvodában töltött minden nap élmény legyen!
- érezze jól magát a gyermek, önként vállalt tevékenységek közben szerezzen ismereteket
- nagyon fontos a felfedezés öröme
- minden növényt és állatot lehetőségeink szerint a maga természetes környezetében figyelünk meg

Minden lehetőséget kihasználunk a szabadban való tartózkodásra.

- a természetben minden érték

Kirándulásaink során kincseket fedezünk fel, és gyűjtünk, ami gyűjthető. Ezek feldolgozása a természetsarokban történik.

- a természetes anyagokat részesítjük előnyben

Feladatok

- a./** A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- b./** A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során
- c./** A tevékenység szervezeti formái, jellemzői

a./ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek közvetlen környezetükben érzékelik a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát. A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után megismerkednek az óvoda közvetlen környezetével. Megfigyeljük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Gyűjtünk terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, évszakokra jellemző képeket. Meglátogatjuk a közelben lakó csoporttársakat, beszélgetünk a család tagjairól. Tükör segítségével felismerik és azonosítják önmagukat, megtanulják a jellegzetes külső tulajdonságaikat (hajszín, szemszín, stb.).

Tapasztalatokat gyűjtenek testrészeikről, mozgásukról. Beszélgetünk a környezetben látható formákról, nagyságbeli és mennyiségi jellemzőkről. Megismerik az óvoda utcáját, a közeli boltokat, intézményeket, a környéken élő állatokat (pl.: a ménes-udvaron), növényeket. Lehetővé tesszük, hogy a téli időszakban a gyermekek max. 5-10 perces vadállatokról készült videofelvételt megnézhesse.

A 4-5 éves gyermekek tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezzük meg. Törekszünk a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására. Gyönyörködnek az évszakok növényeiben, összefüggéseket keresnek az időjárás és az emberek tevékenysége között.

Terméseket gyűjtenek, s azokat hasznosítják a segítségünkkel. Rügyezetünk, csíráztatunk magvakat, ágakat hajtatunk. Az évszakokról gyűjtött képekből albumot készítünk. Ellátogatunk családokhoz, képeket nézegetünk. A gyermekek bemutatják a családjuk tagjait, otthonukat. Játékos gyakorlatokkal ismerkednek meg testrészeik funkcióival. Tudatosítjuk bennük testük ápolásának szükségességét és az orvos gyógyító munkájának fontosságát. Ellátogatunk az orvosi rendelőbe, szolgáltató üzletekbe, intézményekbe. Gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait, s közben megismerik a személy- és teherszállító járműveket. Megismerik az óvoda környezetében élő háziállatokat, madarakat, bogarakat. A téli időszakban lehetővé tesszük, hogy a gyermekek 10-15 perces vadállatokról szóló videofelvételeket megtekinthessenek.

Az 5-6-7 éves gyermekek megismerik az óvoda tágabb környezetét. Megfigyelik az évszak szépségeit, a színeik árnyalatát, a környezeti szennyeződések (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit. Gondoznak, csíráztatnak, ültetnek növényeket. Megismerik a mezei virágokat, vadon termő ismertebb növényeket. Hagyományossá szeretnénk tenni az "Évszakok köszöntését" (ősz, tavasz). A szülőkkel együtt megszervezzük az Állatok napját (okt.4.), a Víz Világnapját (márc.22.), a Föld Napját (ápr.22.), a Madarak és Fák Napját (máj. 10.). A gyermekek egyszerű kísérletet végeznek növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel és a talajjal (pl.: földi giliszta-farm, katicabogár altatása). Megismerik a felnőttek munkáját, ellátogatunk többféle munkahelyre, ahol szüleik dolgoznak. A látogatások során megfigyelik, hogy az ember hogyan használja a munkaeszközöket, szerszámokat.

A testről kapott mozgásos, tapintásos, vizuális információk alapján - tehát érzékelési tapasztalatok eredményeként - a gyerek megismeri a saját testét. Testhelyzete, testmozgása összerendeződik, a testirányok tudatosulnak benne. Az oldaliságot (lateralitás) gyakoroljuk játékos, mozgásos feladatokkal. A természet kincseit őrző sarokban a gyermekekkel osztályozzuk az összegyűjtött anyagokat, s amit lehet, hasznosítunk. Megfigyelik a napszakokat. Játékosan felelevenítjük az egyes napszakokban ismétlődő tevékenységeket. Ellátogatunk középületekbe: múzeumba, színházba, kiállító termekbe, iskolába, vasútállomásra. Megismerkednek a szárazföldi, vízi, légi közlekedéssel. Megfigyelik a környezetünkben élő háziállatokat. Összehasonlítják az ismert állatok környezetét, életmódját. Megismerkednek videofelvételen keresztül a vadon élő állatokkal. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek

érdeklődésük szerint többször megnézhessek az állatokról szóló felvételeket.

b./ A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során

A mikro csoportos, és kis csoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek-óvónő személyes beszélgetésére. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, kérdéseikre válaszolni tudunk. Ez a szervezeti forma segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, szándékok kifejezését, mint a kérdés, tudakozódás, üzenetközvetítés. Törekszünk arra, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket, beszélhessenek folyamatosan tapasztalataikról, a látottakról.

c./ A tevékenység szervezeti formái, jellemzői

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikro-csoportban, kis csoportban, alkalmanként frontálisan történik, közvetlen tapasztalat- és élményszerző séták, udvari megfigyelések alkalmával. Kéthetente egy természeti, emberi, tárgyi környezettel kapcsolatos témát tervezünk. Az első hét az élménygyűjtés, a második hét, pedig a feldolgozás időszaka.

Ezek a szervezett tevékenységek kínálják a lehetőséget a kézügyesség, figyelem, emlékezet, fegyelem, fantázia fejlesztése mellett a matematikai képességek fejlesztésére is (számlálás, mennyiségek összehasonlítása, testek tulajdonságai, építés, szimmetria, mérés, téri és síkbeli irányok, tájékozódás). Nemcsak a környezet megismerése során, hanem a nap bármely szakában mozgásos feladatokkal, szabályjátékokkal is gyarapíthatjuk matematikai ismereteiket.

A természetben gyűjtött kincsek feldolgozása közben beszélgetünk, felidézünk egy-egy csodás felfedezést, így újból átéljük azokat. Az évszakok változásait mindig ugyanazon a helyen figyeljük meg. A megfigyeléseket irodalmi és énekanyaggal egészítjük ki. Az élmények egyeztetésére, a gyűjtemények közvetlen megnézése, és az "évszaki album" összeállítása is lehetőséget ad. Évszakonként egy alkalommal természetjáró programot szervezünk az Arborétumba. Fél napot is kint tartózkodhatunk, ez a csoportok összetételétől is függ.

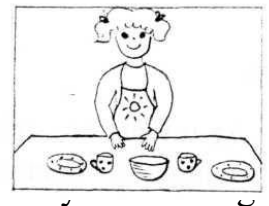
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak

szépségében.

- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik az irányokat (jobbra-balra), értik a térbeli tájékozódást kifejező névutókat (alá, fölé, közé, stb.).
- Kialakult beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd jellemző rájuk.

4. 7. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A közösségben végzett munka a gyermek saját – és mások munkájának elismerésére való nevelés egyik formája. Arra törekszünk, hogy a munka a gyermek aktív tevékenysége legyen, mindent bízunk rá, amit életkorának megfelelően el tud végezni.

Feladatok

a./ A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása 3-6-7 éves korban

a./ A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása 3-6-7 éves korban

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben segítjük a gyerekeket, később önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket. A munkajellegű tevékenység célra irányuló, többnyire külső irányítással történik. A gyerektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. Az óvónő és a gondozónő tudatosan tervezi és gondolja végig a naposi munkát és egyéb munka jellegű tevékenységet. A munkajellegű tevékenység felelősséggel jár, beállítódásra, kitartásra, ismeretekre

és készségekre van hozzá szükség.

Az óvodában a 3-4 évesek segítenek néhány alkalomszerű munkában, részt vesznek a játékok elrakásában. Ezen kívül főként önmagukért végzett tevékenységekben vesznek részt (pl.: önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés).

A 4-5 évesek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, ami kiegészül az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos alkalomszerű tevékenységekkel (pl.: növénygondozás, falevelek gereblyézése, udvari játékeszközök ki- és elrakása, madáretető gondozása).

Az 5-6-7 évesek önállóan végzik a naposi munkát, étkezések után rendet raknak, felsöpörnek, letörlik az asztalokat. Számítani lehet rájuk a környezet szépítésében, a játékok tisztításában, édességek, vitaminsaláták készítésében. Segédkeznek a tevékenységekhez használatos eszközök kiosztásában, összeszedésében, az öltöző, mosdó rendjének megőrzésében.

Az udvari szerszámokat önállóan használják, gondozzák. Segítenek az udvar rendjének megtartásában. (Pl.: szétszórt papírzsebkendő összeszedése). A munkajellegű tevékenység segíti az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulását is. A gyermekeket ezért gyakran megerősítjük, dicsérjük, buzdítjuk. Az elvégzett munkáról az óvodapedagógus folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mért fejlesztő értékelést adjon.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek és az óvoda dolgozóinak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység – A tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók részére szervezett célzott tevékenységek

Azon szakmai elvárás megvalósítása, mi szerint a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek, messzemenően megkívánja nevelőközösségünk együtt gondolkodását.

A jogszerű, adaptív helyi megoldások keresése során bizonyos kérdésekben folyamatosan fontos a közös álláspont, illetve az egységes gyakorlat megteremtése,

valamint a szülőkkel történő ez irányú együttműködés kialakítása. Ilyen kérdések/területek pl.:

- Alapelv, hogy az iskolai életmódra való felkészítés az óvodába történő bekerüléssel, 3 éves kortól kezdődik.
- Az iskolai alkalmassághoz vezető út komplex, a teljes óvodai nevelési folyamatba ágyazott fejlesztés.
- Az 5-35 perces csoportos foglalkozások időtartama egyfajta lehetőség, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése pedig az adott óvodai csoport napirendjében kötelező, és követhető kell, hogy legyen.
- A napi 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység értelmezéséhez és megvalósításához jó keretet ad a rugalmasság, melynek érvényesítéséhez az óvodapedagógusok módszertani szabadsága adott.

A 45 perces időtartam megbontható, és szükség/igény szerint célzottan egyénre, mikro-csoportra, csoportra szabható, pl.:

- utazó gyógypedagógiai foglalkozás: logopédiai foglalkozás stb.,
- gyógypedagógiai, óvodapszichológiai foglalkozás,
- mindennapos irányított mozgás,
- szervezett körjáték, népi játékok, kötött irányított mozgásként a tánc,
- egyéni fejlesztés pld. a délutáni pihenő időben,
- Elhatárolódnunk, az iskolásítási nyomástól – az iskolásítás nem megengedett!
- Fontos, hogy a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járó korosztállyal célzottan kell foglalkoznunk, és ezt a kitüntetett figyelmet a családban is célszerű megkapnia a gyermeknek.
- A szabad játéknak ezt a korosztályt érintően is létjogosultsága van, melynek során az óvodapedagógus elsődleges feladata nem a fejlesztés, hanem a gyermekek megfigyelése. A tapasztalatok, a megfigyelések eredményei pedig beépíthetők a tervezőmunka során.
- A természetes fejlődési utak támogatása nem ellentéte, mint inkább feltétele az eredményes iskolakezdésnek.
- Bármely szervezési keretben gondolkodik is a pedagógus, mindig az adott gyermek, az egyén az első – lévén, hogy minden gyermek fejlesztési célja egyedi –, és ezt követi a csoport.

5. Gyermekvédelmi munka az óvodában

A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása érdekében szoros együttműködésre törekszünk a gyermekorvossal, a védőnővel, a gyámügyi előadóval és a Családsegítő Szolgálattal.

Egészségnevelő munkánkat a védőnő segíti, ellenőrző vizsgálatokkal, a gyermekek számára tartott egészségmegőrző előadásokkal.

A gyermekorvos évente átfogó vizsgálatot végez gyermekeinknél. Ilyenkor történik a gyermek csontozatának és izomzatának vizsgálata is, ez alapján történik a gyermek gyógytestnevelésre való javaslata is.

Korrektív nevelő munkánkat logopédus, fejlesztőpedagógus és gyógytestnevelő segíti. E fejlesztő tevékenységekre a szeptemberi hónapban történő felmérést követően kerülnek a rászoruló gyermekek beosztásra.

5.1. Prevenációs nevelés

Fontos feladatunknak tekintjük óvodánkban a prevenációs nevelést, hiszen az e téren végrehajtott mindenfajta fejlesztés a gyermekek későbbi életére is meghatározó lehet. Feladataink:

1. A gyermek gondozása

- Az óvoda a gyermek második otthona, ezért biztosítani kell az egészséges testi és pszichikai fejlődéséhez szükséges környezeti feltételeket.
- Helyes táplálkozás biztosítása
- Megfelelő öltözködés – tanácsainkkal segíthetjük a kevésbé felvilágosult szülőket az öltözködés követelményeinek megismertetésében
- A helyes életritmus megteremtése
- A gyermekbalesetek megelőzése
- A gyermek testi épségének a védelme

2. Az egészséges életmód szokásainak kialakítását már az óvodás korban meg kell kezdeni. A szokások tevékenység közben alakulnak ki. Az egészség megóvása az egészségügyi szokások kialakítása nélkül elképzelhetetlen.

- A gyermekek hozzászoktatása a testük tisztántartásához
- Fontos feladat az étkezéssel kapcsolatos szokások kialakítása

3. A gyermek edzése

- Játék

- Gyermekmunka (szabadban, az óvoda udvarán)
- Séták
- Kirándulások
- A szabadban szervezett mozgásos tevékenységek
- Vízfürdőzés, napfürdőzés

4. Mozgásszervek fejlesztése

A mozgásnak nagy jelentősége van a gyermek általános fejlődése és egészségének megszilárdítása szempontjából. Ezért nagy gondot kell fordítanunk:

- a helyes testtartásra
- a sokoldalú mozgáshoz szükséges feltételek megteremtésére
- a természetes mozgások fejlesztésére

5. Az ismeretek gazdagítása és a meglévő ismeretek rendszerezése

Az ismeretek nyújtásának igen nagy szerepe van a gyermek általános fejlődésében. Az óvodáskorban nyújtandó ismeretek körét programunk tartalmazza.

5. 2. A baleset megelőzés feladatai

A balesetek megelőzése az óvoda minden dolgozójának fontos feladata. Ezért az óvónő tartsa távol a gyermektől, illetve távolítsa el mindazt, ami balesetet okozhat.

Fő feladataink a baleset megelőzése érdekében:

- Biztonságos tárgyi feltételek megteremtése
- Az óvoda helyiségeinek biztonságos felszerelése
- A gyerekek balesetmentes mozgáshoz szükséges feltételek megteremtése
- A gyermekek felvilágosítása a tevékenységeikben rejlő baleseti veszélyekről, hogy maguk is törekedjenek azok elkerülésére.
- A gyerekek testi épségének védelme
- Az óvoda udvarának és felszerelésének biztonságos kialakítása

A baleset bekövetkezésekor fontos, hogy a gyermeket saját nevelője vigye orvoshoz, illetve ápolja a mentők megérkezéséig.

Az orvosi ellátás után a szülőket értesíteni kell a történekről. A baleset után a gyermekvédelmi felelősnek jegyzőkönyvben kell dokumentálni a történeket, amit a vezetőhöz és a fenntartóhoz is el kell juttatni.

5. 3. A hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése

A gyermekek nevelésének legfőbb színtere a család. A családi nevelés fokozott jelentőségét elsősorban az adja meg, hogy ez az első -, legkorábbi hatásrendszer, amely a gyermeket éri. A családi nevelés tehát az első alapokat jelenti, amelyre mi pedagógusok a további nevelő hatásokat ráépítjük.

A modern világban végbemenő változások hatással vannak a családra is. Ezt az óvodai nevelőmunkánk során egyre inkább tapasztaljuk.

Nő azoknak a gyermekeknek a száma, akik a családi körülményeik miatt hátrányos helyzetűek, vagy érzelmi életük sivársága miatt személyiségzavar alakul ki náluk.

Ennek legfőbb okai:

- Rossz anyagi körülmények
- Túl jó anyagi körülmények, az elfoglalt szülők a szeretetteljes nevelést anyagiakkal próbálják pótolni
- Család szerkezete
- Rossz nevelési nézetek (céltudatosság hiánya, életkori sajátosságok szem elől tévesztése, kényeztető nevelés, elhanyagoló nevelés)
- Családi együttlétek, érzelmi kapcsolat hiánya (a családtagok csak fizikailag vannak együtt, mert az időt TV-nézéssel vagy számítógépezéssel töltik)
- Alapvető hiányosságok a tisztaság és higiénia területén
- A család intelligenciájának hiánya

A hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek többségénél valamilyen érzelmi – értelmi elmaradást, zavart fedezhetünk fel. E gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósításához ismernünk kell a gyermek családi és életkörülményeit, a szülők gyermekről közölt információit, a védőnő által feljegyzett csecsemőkori fejlődés mutatóit.

A problémával küzdő gyermekek esetében igénybe vesszük a szakemberek segítségét is:

- Havonta a családsegítő szolgálat szervezésében ingyenes **pszichológiai tanácsadáson** vehetnek részt a szülők,
- ha szükséges a **Nevelési Tanácsadó és Szakértői Bizottság vizsgálatát** kérjük.

Szerencsére intézményünkben logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő is tevékenykedik, akik segítségünkre vannak e gyermekek fejlesztésében. Folyamatos kapcsolatban vannak a külön fejlesztésben részesülő gyermekek szüleivel és óvónőivel,

javaslatokat tesznek a fejlesztési lehetőségekre a családban, illetve a gyermek csoportbeli egyéni differenciált fejlesztési lehetőségeire is. Így a logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus segíti képességfejlesztő munkánkat, egymást erősítve hatékonyabb fejlődés érhető el gyermekeinknél.

Feladataink hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatban:

- Szorgalmazzuk óvodai beíratásukat, folyamatos óvodába járásukat
- Az egyéni bánásmód fokozott érvényesítése e gyermekek estében
- Beilleszkedésük elősegítése, ügyelünk rá, hogy ne kerüljenek peremhelyzetbe
- Fokozottan ügyelünk a higiénára nevelésre, a tisztálkodási szokások, viselkedési szokások elsajátíttatására
- Az egészséges táplálkozásra, rendszerességre nevelés az étkezésben
- Szükség estén jelzőrendszer működtetése a Családsegítő Szolgálat fele
- A hátrányos helyzetükből adódó elmaradásuk észlelése esetén szakemberhez történő utalásuk
- Egyéni fejlesztéssel hátrányaik csökkentése
- A család szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatásokhoz való hozzájutás segítése
- Minden rendelkezésünkre álló eszközzel segítjük a gyermek családban történő felnevelését

Feladataink a tanköteles, nem iskolaérett gyermekek esetében

2020. január 1-jei hatállyal változásokat vezetett be a módosított köznevelési törvény: A 45. § (2) bekezdése értelmében „A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik”.

Azok számára, akik a tanköteles kor elérését követően különféle okok miatt még egy évig az óvodában szeretnének maradni, új eljárást vezetett be a köznevelési törvény, amely így szól: Nkt. 45. § (2): ...A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki... Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.

- Különös figyelmet szentelünk a lemaradás okainak feltárására
- Kérjük logopédusunk és fejlesztőpedagógusunk szintfelmérő vizsgálatát
- Javasoljuk a gyermek egyéni fejlesztését
- Csoporton belül a szakemberek útmutatása alapján az egyéni fejlesztés biztosítása
- A szülő bevonása a fejlesztésbe, a pedagógus és a szakemberek útmutatása alapján.

5. 4. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

Az Alapító okiratban meghatározásra került, hogy az intézmény feladata az integrálható sajátos nevelésű gyermekek óvodai nevelése.

Ellátandó típusok: - beszéd fogyatékos
 - enyhe fokú értelmi fogyatékos gyermek
 - mozgássérült gyermek

Ellátásuk a 32/2012.(X.8) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvének figyelembevételével történik.

Azokat a gyermekeket tudjuk óvodánkban fogadni, akik a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján integráltan is részt vehetnek az óvodai nevelésben.

Általános alapelv:

Sajátos nevelési igényű gyermeknél is az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. Integrált nevelésük a szakértői bizottság szakvéleménye alapján történik.

Mindezt toleráns, a másságot elfogadó, pozitív érzelmi légkörben integráltan a többi gyermekkel együtt nevelve valósítjuk meg. A társakkal való együttműködés, kommunikáció nagymértékben segíti e gyermekek fejlődését, társadalmi beilleszkedését.

Célunk:

A fogyatékból adódó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása, helyreállítása a meglevő ép funkciók bevonásával.

- Az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez
- Fejlesztésük a megfelelő területen valósuljon meg
- A fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket

- Habilitációs, rehabilitációs fejlesztő foglalkozások a nevelési munkánk részét képezzék

Feladataink:

- Figyelembe vesszük a különleges gondozási igényüket, biológiai, szociális szükségleteiket
- Az óvodapedagógus, a mindennapi nevelésben minden segítséget adjon meg a hátrányok leküzdéséhez. A diagnózisban szereplő javaslat alapján válassza meg a gyermek differenciált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges módszereket
- A Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján speciális fejlesztő tevékenység biztosítása számukra szakembereink segítségével
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez gyógypedagógiai fejlesztés biztosítása
- Segítségnyújtás a szülőknek, speciális szakemberek ajánlásával
- Az óvodán kívüli fejlesztés eredményeiről folyamatosan tájékozódunk a szülőktől
- Szakirodalom kölcsönzése, ajánlása a szülők számára
- A szülők bevonásával az óvodában szervezett szabadidős tevékenységekben is biztosítjuk részvételüket.
- A gyermeket nevelők alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, viselkedéshez, empátiával viseltetnek a gyermek iránt
- A fejlődés egyéb zavarával (tanulási, figyelem, magatartászavar) küzdő gyermekek szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően, a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója
- Nevelésük egyéni fejlesztési terv alapján történik
- A szülővel való folyamatos kapcsolattartás a rehabilitáció sikeressége érdekében
- Az intézmény vezetője támogatja az integrációt segítő továbbképzésekben való részvételt.

Beszéd fogyatékos gyermek esetében

- Aktív nyelvhasználatot segítő fejlesztő tevékenységek szervezése
- Kommunikáció, beszédértés, észlelés alakítása, cselekedtető tapasztalatszerzés során
- Értelmi fejlesztés egyéni vagy kiscsoportos formában

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek esetében

- A társak utánzásával a spontán tanulás, szokáselsajátítás elősegítése
- Kommunikációs készség fejlesztése a közös élmények tapasztalatok során
- A társakkal való együttműködés, tolerancia kialakítása

Mozgáskorlátozott gyermek

- A mozgás akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése
- A gyermek állapotához igazodó mozgás-, és élettér biztosítása
- Mozgásfejlesztés a gyermek állapotához igazodó formában
- Önellátó, önkiszolgáló tevékenység fejlesztése
- A gyermek aktív bekapcsolása a közös játéktevékenységekbe
- A gyermek észlelési problémájának, esetleges testséma zavarának ellentételezésére cselekvéses ismeret és tapasztaltszerzés

5. 5. Kiemelkedő képességű gyermekek differenciált fejlesztése

Nevelőtevékenységünk során külön figyelmet igényelnek a kiemelkedő képességű gyermekek is. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy segítségük kibontakozásukat és fejlesszük képességeiket.

Feladataink:

- Fejlettségüknek megfelelő differenciált feladat adással segítjük elő, hogy tevékenységi vágyuk korlátozása ne okozzon náluk viselkedési problémát
- Ügyelünk arra, hogy túlzott kiemeléssel, dicséretnek halmozásával ne hozzuk őket „sztár helyzetbe”
- Szükség esetén szakember segítségét kérjük
- Óvodánkban több tehetséggondozó szolgáltatás közül választhatnak érdeklődési körüknek megfelelően (zene, mozgásos tevékenységek)

5. 6. Az óvoda speciális szolgáltatásai

A nevelési programban szereplő fejlesztőtevékenységek, melyek a gyerekek számára térítésmentesen alanyi jogon járnak

- Logopédia
- Fejlesztő pedagógia
- Gyógytestnevelés

Tehetséggondozó szolgáltatások

- Néptánc (külső személy szervezésében)
- Ovi-foci (külső személy szervezésében)
- Nyelvoktatás (külső személy szervezésében)

A logopédiai és gyógytestnevelési fejlesztést külső szakember közreműködésével oldjuk meg.

Az intézmény által, nyitvatartási időben szervezett, választható szolgáltatások lehetőségei:

- Bábszínház látogatás
- Év végi csoportkirándulások

6. Az óvodánk kapcsolatrendszere

Óvodánk része a helyi társadalomnak, ezért fontos, hogy együttműködjön környezetével és kialakítsa a partneri, konstruktív kapcsolatát, ami a gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében jön létre.

6. 1. Az óvoda és a család

A szülőkkel történő kapcsolattartási formák részben meghatározottak.

Ezek a következők:

1. Óvodai beiratkozás
2. Családlátogatás
3. Anyás beszoktatás
4. Szülői értekezletek
5. Napi kapcsolattartás
6. Betekintés az óvoda életébe (nyílt napok)
7. Szülőkkel együtt szervezett rendezvények
(teadélután, játszódélután, évváró, gyermeknap)
8. Kirándulás

Együttműködési tartalmak:

1. Óvodai beiratkozás:

Az első találkozás az intézménnyel, betekintés a csoportok életébe.

2. Családlátogatás:

Óvodába lépés előtt szülői kérésre, vagy amennyiben az intézményvezető ellenőrizni szeretné, hogy a gyermek a bejelentett lakcímén életvitel szerűen tartózkodik-e.

3. Anyás beszoktatás:

A beszoktatás első napján a gyermek a szülővel együtt vesz részt a tevékenységekben. A későbbiekben a gyermek egyéniségéhez igazodva fokozatosan növelt időtartamban a szülő nélkül vesz részt a tevékenységekben.

4. Szülői értekezletek, fogadóórák

Szabályozva az óvodaigazgatói munkatervben.

Napi kapcsolattartás

A gyermek viselkedésével, gondozásával kapcsolatban lehetősége van a szülőnek érkezéskor és távozáskor az óvónővel röviden konzultálni.

5. Betekintés az óvoda életébe

A napi kapcsolattartáson túl – reggel, délután – a szülő előzetes bejelentés alapján bármikor bejöhet az óvodába, szemlélője és részese lehet a napirendben szereplő tevékenységeknek.

6. Szülőkkel együtt szervezett rendezvények

- a./ munkadélután: a gyermekcsoport felnőtt dolgozói a szülőkkel együtt készülnek egy-egy ünnepre (ajándékkészítés, csoport-szoba díszítése, barkácsolás)
- b./ tea vagy játszódélután: a szülőkkel és gyermekekkel közös programot szervezünk (műsor, közös játék)

7. A hagyományos kapcsolattartási formán túl:

- a./ Szülőkkel közösen szervezett kirándulás (csoportok egyéni szervezésében)
- b./ Márton napi vásár és lámpás felvonulás (november 11.)
- c./Madarak- fák napi kerékpártúra és akadályverseny (május 10)

A szülőkkel való hosszabb beszélgetésre, tanácsadásra is lehetőséget biztosítunk, megteremtjük a konzultáláshoz szükséges nyugodt feltételeket.

Az óvodáról, a HOP-ról rövidített, szülők számára készített változat áll rendelkezésre, melyet a beiratkozáskor kézhez kapnak, illetve a szeptemberi évnyitó, szülői értekezleten részletes ismertetése megtörténik.

Évente mérjük a szülői elégedettséget kérdőíven keresztül.

A gyermeki, szülői jogokat és kötelességeket az Óvoda Házi rendjében határozzuk meg az 1993. évi Köznevelési Törvény 13.§ és 14.§ alapján. 1996-ban alakult Szülői Szervezetünk jogait pedig az 59.§ alapján az SZMSZ-ben szabályoztuk.

6. 2. Az óvoda és az iskola

Az iskolával óvodánk szélesebb tartalmi kapcsolatra törekszik, ezzel is segítve a zavartalan iskolakezdést. A kölcsönös érdeklődés hozzájárul egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez. A tanköteles gyermekeinknek a zökkenőmentes iskolakezdést azzal segítjük elő, hogy május folyamán látogatást teszünk velük egy első osztálybeli tanítási órán, ahol ők is kapnak játékos feladatokat, beülhetnek

az iskolapadba.

Az iskolai beiratkozást követően az első osztályokat vezető tanító nénik meglátogatják leendő elsőseiket az óvodában és itt ismerkednek velük.

A kapcsolattartás formái:

- látogatás
- tapasztalatcserék

6. 3. Az óvoda és az Alapszolgáltatási Központ

A gyermekvédelmi feladatok megfelelő ellátása érdekében szorosabb kapcsolat kialakítására törekszünk. Minden óvónő a saját csoportjában köteles figyelemmel kísérni a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését, körülményeiben történő változásokat, különös tekintettel a negatív irányú változásokra.

Az óvónők jelzéseiket az óvodavezető helyettesnek teszik meg, aki továbbítja az Alapszolgáltatási Központ munkatársai felé.

A kapcsolattartás a következő módon valósul meg:

- Az egyre több hátrányos helyzetű gyermek érdekében folyamatos, havonkénti esetmegbeszélésen veszünk részt a családsegítő épületében, ahol a védőnő, a gyámügyi előadó, az általános iskola gyermekvédelmi felelőse, a Vöröskereszt képviselője, időnként a rendőrség képviselője is részt vesz.
- A hátrányos helyzetű családoknál történő családlátogatásokat a Családsegítő munkatársaival közösen szervezzük, illetve jelezzük feléjük, ha a gyermek rendszeresen gondozatlanul jelenik meg az óvodában.
- Azoknál a gyermekeknél, akik hátrányos helyzetükből adódóan különös odafigyelést igényelnek, nyilvántartó lapot fektetünk fel és jelezzük a Családsegítő fele, hogy vegye alapellátásba a gyermeket.
- A szülők figyelmét felhívjuk az Alapszolgáltatási Központban havonta, ingyenesen igénybe vehető pszichológiai tanácsadás lehetőségére. Óvónőink a problémával küzdő gyermekek szüleinek ajánlják e szolgáltatás igénybevételét segítségnyújtás céljából, a gyermek megfelelő fejlődésének elősegítése érdekében.

6. 4. Az óvoda és a közművelési intézmények

Óvodásainkkal ellátogatunk városunk könyvtárába, múzeumaiba, hogy ezáltal megismerjék településünk nevezetességeit. Alkalmanként részt veszünk időszakos kiállításokon is (festmény-kiállítás, csipke- kiállítás).

Szabadidőközpontban megrendezett, műsorokat, előadásokat is szívesen látogatjuk. A programok kiválasztásában szem előtt tartjuk a helyi nevelési programunk célkitűzéseit.

6. 6. Az óvoda egyéb kapcsolatai

- Fenntartó Önkormányzat
- Szakmai szervezetek (Oktatási Minisztérium, Vármegyei Pedagógiai Intézet, Országos Óvodapedagógiai Egyesület)
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Egészségügyi Központ (gyermekorvos, védőnő)
- Kistérségi Logopédiai és Gyógytestnevelési Szolgálat
- Testvértelepülés (Hidaskürt – Szlovákia)

7. A programhoz kapcsolódó óvodai dokumentumok

7. 1. Éves munkaterv

Tervezési időkerete: 1 nevelési év

Tartalmazza:

- létszámadatok
- munkarend
- továbbképzés
- az előző év áttekintése
- új nevelési év feladatai
- kapcsolattartás
- nevelési év rendje
- ünnepek, hagyományok
- speciális szolgáltatások
- tervezett fejlesztések

7.2. Csoportnapló

A csoportnapló tartalmát a 20/2012.EMMI rendelet 91.§ határozza meg.

A gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési terve

(Egészséges életmód, érzelmi nevelés, társas kapcsolatok terén)

Tervezési időkerete: 6 hónap

Tevékenységi terv

Tervezési időkeret: 3 hónap

Eseményterv

Tervezési időkeret: folyamatos

Tartalmazza: a külön szervezést igénylő eseményeket

7. 3. Az egyéni fejlődés – fejlesztés dokumentumai

Programunk minden tevékenységforma végén meghatározza, hogy hova szeretnénk eljuttatni gyermekeinket az óvodai fejlesztésünk során. Ennek méréséhez, az egyéni fejlődés nyomon követése érdekében minden gyermekről külön **„Személyiség lapot”** vezetünk.

E „Személyiség lap” tartalmazza óvodába kerüléskor, kis-, középső-, nagycsoportos korban a gyermekre jellemző tulajdonságokat, fejlesztésre szoruló területek megjelölését.

A feljegyzéseket korosztályonként a nevelési év végén elért eredmények alapján töltjük ki, de ha valamilyen lényeges változást tapasztalunk év közben, dátum megjelöléssel jelezzük. Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

A személyiség –lap tartalmazza:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a) a gyermek anamnézisét,
- b) a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

8. Érvényességi rendelkezések

A Pedagógiai Program érvényességi ideje:

A kihirdetés napjától -

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

1. A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. A feltételrendszer változása,
3. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt,

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, az óvoda vezetőségének
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

9. Legitimációs záradék

A program 2025.évi módosítását a főigazgató elkészítette

a nevelőtestület bevonásával :

dátum: .....

aláírás:.....

főigazgató

90-3/2025. határozatszámom a nevelőtestület elfogadta:

dátum:.....

aláírás:.....

nevelőtestület képviselője

Megismerte a Szülői Szervezet

dátum: .....

aláírás:.....

Fenntartó jóváhagyása:

...../2025. határozatszámom

a képviselő testület

dátum: .....

aláírás:.....

polgármester

A módosítások hatályosak 2025. 11 26-tól.

Tartalom

1. HELYZETKÉP AZ ÓVODÁNKRÓL	7
1. 2. AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELE.....	8
1. 3. AZ ÓVODA DOLOGI, TÁRGYI FELTÉTELEI	10
1. 4. A PROGRAMUNK ALAPELVE, GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK	12
2. A PROGRAMUNK GLOBÁLIS CÉLRENDSZERE	13
2.1. ALAPVETŐ CÉLJAINK.....	13
2.2. ÁLTALÁNOS NEVELÉSI FELADATAINK.....	13
2. 3. PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA	16
2.4 A NEVELÉS KERETE.....	17
2. 4. 1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	17
2. 4. 2. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS TÁRSAS KAPCSOLATOK.....	27
2.5. AZ ÓVODA CSOPORTSZERKEZETE	30
2. 6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	31
3. A PROGRAM TARTALMA	33
3. 1. HAGYOMÁNYÁPOLÁS, NÉPSZOKÁSOK	33
4. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI	35
4. 1. JÁTÉK	35
4. 1. 1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	37
4. 2. VERSELÉS, MESÉLÉS	43
4. 3. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC.....	45
4. 4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	47
4. 5. MINDENNAPOS MOZGÁS	49
4. 7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	54
5. GYERMEKVÉDELMI MUNKA AZ ÓVODÁBAN	57
5.1. PREVENCIÓS NEVELÉS.....	57
5. 2. A BALESET MEGELŐZÉS FELADATAI	58
5. 3. A HÁTRÁNYOS-, ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE.....	59
5. 4. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE	61
5. 5. KIEMELKEDŐ KÉPESSÉGŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE	63
6. AZ ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	64
6. 1. AZ ÓVODA ÉS A CSALÁD	64
6. 2. AZ ÓVODA ÉS AZ ISKOLA	65
6. 3. AZ ÓVODA ÉS AZ ALAPSZOLGÁLTATÁSI KÖZPONT.....	66
6. 4. AZ ÓVODA ÉS A KÖZMŰVELÉSI INTÉZMÉNYEK	66
6. 6. AZ ÓVODA EGYÉB KAPCSOLATAI	67
7. A PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ ÓVODAI DOKUMENTUMOK.....	67
7. 1. ÉVES MUNKATERV	67
7.2. CSOPORTNAPLÓ.....	67
7. 3. AZ EGYÉNI FEJLŐDÉS – FEJLESZTÉS DOKUMENTUMAI	68
8. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	69
9. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	70